

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
 Cena arata: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vln., za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
 Upravištvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, prilčno. — Telefona št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 131—
polletno	60—	polletno	68—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon šte. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Obletnica svobodne Jugoslavije.

Iz govora dr. Ravniharja na proslavi v »Unionu.

Bratje in sestre! Po nekrvavi revoluciji smo praznovali leto osorej vstajenja dan, svoj dan osvobodjenja. Le jour de gloire est arrivé. Nekrvava je bila revolucija, ker ni bilo nikogar več, ki bi se upiral narodom, ko so trli svoje okove. Ječa se je razsula kakor trhel trs, ko drgneš vanj z nogo. Dozorelo je to razsulo v groznih letih vojne. V njih so nagomilili visoko vse gorje, kar ga more priti nad tlačeni narod s strani brezvestnega, neplemenitega in krutega gospodarja. Silili so te, da moraš ubijati lastnega brata; kupovali so naše ljudi, da so izdajali krvniku svojega sosedu; jemali so nam imetje, da so kovali z njim novih verig za naše usuzenje; učili so nas, javno, očito in brez strahu, da je vse to patriotizem, a da bomo najboljši patrijoti takrat, kadar kot narod izgine mo s svoje zemlje; polnili so ječe z našimi najboljšimi ljudmi, skropili in krstili so svoja morišča s srčno našo krvjo — vse, kar spraviš pod besedi nasilje in nemoralnost, prav vse jim je prišlo prav za nameravano naše uničenje. Pa so se zahtevali od nas, da smo morali blagovati tako domovino, da smo morali moliti malike na prestolih in gorje onemu, ki je — ne z besedo — takemu malikovanju samo molče okrenil hrbet in pljunil skrivaj v stran . . .

Tedaj je spregledal zadnji naš človek in enodušnost, kakor je dotlej ni poznala zgodovina našega naroda in kakršne bi bili vredni tudi večji narodi od našega, je pripravljala revolucijo, ki nam je rodila 29. oktober. Od majniške deklaracije sem je bilo rajsko razpoloženje v našem narodu. Kakor lepih sanj se spominjam onih veličastnih manifestacij med narodom, ko smo govorniki Jugoslovanskega kluba vanj zanašali iskre, ki so vžigale kresove in končno zastile velikanski požar od Triglava pa tja doli do Drine. In nič niso izdajale prepovedi, nič, da so nam avstrijski žandarji razganjali naše tabore. Kdo je tedaj porajal za svoje življenje. Z radostjo bi je žrtvovali za veliko stvar. Reči bi nam bilo treba samo, če on besedo in zagrmelo bi bilo že tedaj. A nismo je izrekli, ker bilo je žrtve vže dovolj in ker smo znali, da klasje zori. Mi smo pa rušili fronte, sabotirali zaledje, podirali lažipatriotizem in zavestno učili ljudi takozvane veleizdaje proti našim in barbarskim tiranom, dokler nismo izvojevali zmage — na Pjavi. Da, to je bila naša zmaga in nam gredo sadovi te zmage.

Dozorela za razpad je avstro-ogrška monarhija 28. julija 1914. Poslala je ultimatum bratu Srbu, a nani je napisala lastno svojo smrtno obsodbo. Vže takrat smo to vedeli vsi, ki smo poznali trilo stavbo od vsega njenega početka. Pred dobrimi 600 leti so nas — ne naši pradedi, ki ob tem niso imeli besede, ampak — tedanj gospodje naše zemlje, nemški vižeti in grofi, zvezali z dinastijo, ki je bila do zadnjega naša smrtna sovražnica. V zibel te nenaravne zveze je

bil položen nje smrtni kal. Le umetno so jej podaljšavali življenje, toda nje žalostni konec je bil že tedaj zapisan v knjigi usode. Pogin jej je bil gotov, samo za zadnjo uro se ni vedelo. Dies certus an, incertus quando, pravimo juristi. In nemesis je hotela, da jo je Avstrija sama morala priklicati — morda predčasno — enega nesrečnega ali srečnega dne v juliju mesecu 1914.

Pred letom dni smo bili še državni poslanci na cesarskem Dunaju, kjer se je kolo usode pričelo tako vrteti da smo je komaj mogli še dohajati. Dočim smo bili prej igrali — morali igrati — diplomatsko igro, smo v jenskem zasedanju vže očitno odpovedali pokorščino. Z med počitnicami na znanem ljubljanskem kongresu s Čehi in Poljaki sklenjenim paktom smo stopili pred tedanje svoje gospodarje ter jim jasno povedali: tu je naša volja. Poljski poslanec Daszinski je tedaj zaklical: »svetla zvezda habsburška je za vedno ugasnila na nebu poljskem.« V smrtnem strahu svojem so nas pričeli prosjati milosti, ponujali so nam nepopisano polo papirja, carte blanche, naj naimo napišemo svoje želje. S sarkastičnim smehljajem smo odklanjali: prepozno gospoda, prepozno! In ironija usode je nanesla, da je morala ista avstrijska vlada izdati potne liste naši jugoslovanski deputaciji in eno leto prej še na smrt obsojenemu Kramarju in tovarišem, ko so odhajali na pot v inozemstvo, da oficijelno stopimo v stik z — entento. Odhajajoče tovariše smo spremili na pot, mi pa smo se za vedno poslovili od Dunaja ter ošli v domovino, ki je čakala rešitve in pričakala svoj 29. oktober.

Tako blizu nam je ta dan, in vendar že tako daleč, da si je treba zopet in zopet v spomin klicati one dni, ono delo, da je otmemo neupravičeni pozabnosti. Moj bog, saj je toliko dogodkov, in so tolike velike stvari vže stopile vmes, da gledamo nazaj v čas pred 29. oktobrom, kakor v kako prejšnje stoletje. Danes silji marsikdo v ospredje, ki za to nima zaslužnja, danes steza marsikdo svoje prste po lavorikah, ki je malo prej še bil poklad laborijeve vence pred cesarjeve spomenike, in v javnost se vže zopet upajo elementi, ki so bili lakaiski udani prejšnjemu režimu. Mislijo li, da je vže vse pozabljeno in pardonirano? Menijo li, da ni mogoče še sestaviti narodovega areonaga, ki bo po zaslužnosti sodil vse čine in zločine? Kie so bili takrat, ko smo z nevarnostjo svojega življenja bili započeli delo za osvobodjenje? O bili so ti, lica so jim žarela milosti avstr. birokracije, a bali smo se jih kakor strupenega gada, da te ne piči v hrbet.

Vže mnogo pred vojno smo bili zastavili svoje delo za naše narodno ujedinjenje. Bilo je delo kulturno, idejno. Z vojno je prišla ura odločitve in nastopila doba, ki je zahtevala činov. Lotili smo se jih. Ni jih bilo mnogo teh delavcev. Velika masa narodo-

va je stala takrat pod vodstvom ljudi, ki so bili slepo grodje avstr. vlad in ki so ta narod kot narod slovanski demoralizirali, vodeč ga v tuje službe. Tu, sredi vojne smo dobili pomagaca. Velika zasluga dr. Krekova je bila, da je odločil one ljudi od tega dela naroda, da se mu je sam postavil na čelo, pokazavši mu pravo smer in spas njegov. Igra je bila dobljena in zinaga naša.

Doživeli smo potem velike historične dogodke: majniško deklaracijo, Krfski pakt, ženevsko pogodbo, 29. oktober, a največji: 1. december, ko je kraljevska Visokost prestoionaslednik naš kot odgovor na addresso Narodnega Veča svečano proglasil ujedinjenje Srbije z zemljami nezavisne države Slovencev, Hrvatov in Srbov v edinstveno kraljestvo SHS. S tem slovenskim trenutkom začnaja za naš narod nova doba, doba sreče in svobode, doba ko narod Srbov, Hrvatov in Slovencev s ponosom lahko stopi v kolo drugih velikih prosvetljenih narodov! S temi besedami je zaključilo Narodno Veče historični akt.

Moramo si klicati v spomin povod, ki je požuril našo addresso, da prav razumemo velično tega momenta zlasti za nas Slovence. Junaški Italijan je bil nakrat prišel razvijati tako velikanski apetit, da mu je bilo z londonskim paktom prisojenih 800.000 Jugoslovancev še premalo za en grizelci. Kot avstr. zemlja in ne očitni in formalni zaveznik entente smo bili v nevarnosti, da nas raztrgajo. Od juga Italijani, od severa Nemci in le mal del bi se nas rešilo pod hrvatsko krono. Tu nastopi kraljevina Srbija in z zares kraljevsko gesto se odreče svojemu tako slavnemu imenu, svoji tradiciji, svoji samostojnosti ter nas s svojo zaščito ujedinj v veliko kraljestvo SHS. Nevarnost je bila odstranjena od nas in tedaj se le smo mogli svobodno zadahati. Večna hvaležnost nas mora navdajati do bratstva srbskega, ki mu tega čina ne moremo nikdar pozabiti dokler bo trajal spomin današnjih dni. Saj bi nasprotno delili danes usodo Nemške Avstrije ali pa svojih neodrešenih bratov v Gorici in v Trstu.

In danes? Izgleda, kakor da bi ne bili dorasli veliki ideji, kakor da je velika doba naša malih ljudi, kakor da nismo sposobni dovršiti započete zgradbe, jej postaviti krov ter jo na znotraj in na zunaj očistiti in olenšati. Ne gledam stvari tako. Ziveli smo dosedaj vsi skupaj i v Ljubljani, i v Zagrebu, i v Beogradu v majnih razmerah in z majnimi sredstvi smo životarili vsakdanje življenje. Naša stavba pa naj je krasna in veličastna. Naše oko se mora še le privaditi velikim njenim dimenzijam in širokemu obzorju, naše delo se mora prilagoditi velikopoteznosti. Iz majnih podedelstih zidarjev pomagavcev moramo postati moderni samostojni stavbeniki. Dosedaj smo krpali po tujem vzorcu, sedaj moramo sami stvarjati. Imamo zmognosti in sposobnosti za to, treba samo trdne in dobre volje. Zato na krov vsi, ki ste dobre volje in ki nosite iskreno v srcu in v glavi, a ne samo na jeziku, ki imate v duši svoji globoko ukoreninjeno idejo: narodnega in

državnega ujedinjenja! Tej ideji žrtvujmo svoje malenkostne razmere, svoje osebnosti, svojo kampani liko politiko. Pozabi, da si bil rojen in vzgojen v dolini šentflorjanski. Povestnica te je vrgla v široki svet ter ti dala odličnega mesta v mednarodnem orkestru. Ne blamiraj se, pokaži se zrelega moža, sedi v eni vrsti s Francozom, Angležem, Amerikancem in če hočeš z Japoncem. Dokaži, da znaš vladati in — kar je še večja umetnost in zasluga — vladan biti. Potem si pridobiš spoštovanje in respekt. Zakaj imel ga boš vedno le toliko, kolikor si ga znaš sam pridobiti in priboriti. Lastna tvoja sila bo tvoj najboljši prijatelj in najzvestejši tvoj zaveznik. Prepevaš »Lepo našo domovino«, a glej da te ta zares krasna in bogata

domovina, ki čaka le dela tvojih rok in tvojega uma, a ne tvojega zdihovanja in nezadovoljnosti, ne bo kdaj klela, da si jo bil zapustil v nje najsodopolnejših trenutkih, udavši se svojim nizkim egoističnim nagonom.

Pa če tega ne, spomni se, da imaš stotisoč bratov, ki drhte obračajo svoje poglede v te, ki pričakujejo od tvoje duševne in telesne snage, da jim nosiš rešitve izpod tujega jarma. Pariški mir nam je ustvaril novo terram irredentam, ona mora biti cilj našega narodnostnega vzhajenja in poželjnija, naše volje in našega dela. Dolžnost tvoja je, da tudi njej ustvariš 29. oktober. A sele tedaj, tedaj pa tudi upravičeno in iz vsega grla zapojem: le jour de gloire est arrivé!

Pismo iz Prage.

Kriza traja dalje.

Gotovosti z ozirom na krizo ni možno izslediti se nobene, razven one že poročane, da se vlada z vsi silo trudi vzdržati koalicio. Odločitev pa de najbrže v nedeljo, oziroma ponedeljek, po strankinem zborovanju čeških socialistov. Dočim se časopisje manj prizadetih strank stalno giblje v optimističnem naziranju, se »Česke Slovo« (narod. social.) in »Pravo Lidu« (social. - demokr.) ostro napadata »Pravo Lidu« izzveneva celo v groznji: »Kaj naj reši vladno krizo zopet ulica?« — Izza kulisa pa je čuti, da je bil minister Svehla poverjen, da pofavna konflikt. Bazo sporazuma naj bi tvoril sledeči predlog: obe stranki se zediniti v tem, da v bodoče nikjer ne more biti zaposlen noben neorganiziran delavec. Strankarska disciplina pa naj bi omilila od zunaj povzročene gospodarske in politične boje. Baje je grupa ministra Klofača s to rešitvijo zadovoljna, dočim se ji grupa Střebnyj zoperstavlja. Vendar so sklepanja, da bi se vsled tega utegnili razbiti narodna socialistična stranka, veliko prenačljena. Najbolj opravičene so še kombinacije, da bi se v slučaju nesporazumljenja stvorila splošna koalicio vseh strank ali pa sledi popolna vladna kriza.

Nasprotstva v socialno-demokratski stranki.

Ob priliki krize so se razgallala nasprotstva v socialno - demokratski stranki v ostri luči. Glasilo levega (boljševističnega) krila stranke »Socialni demokrat« je cel čas vehementno napadalo vodstvo stranke, ne samo glede njegove taktike, ali pa prepričanja, ampak tudi glede načina delovanja, kar je mnogo huje; namreč glede poštenosti. Objavilo je med drugimi docela senzacionalno razkritje, ki dosedaj še nihče ni odgovoril nanj. »Socialni demokrat« namreč spominja na luti boj socialno - demokratske stranke proti nameravani drugi zbornici in pri tem konstatira, da je bil za socialiste s strani drugih strank za vstop v koalicio privolitev te zbornice pogoj, ki ga je na them in celo brez vednosti stranke sprejel Tusar sam in Bechyna. Opravičila sta to s tem, da jima je dovolil strankin zbor, kar pa »Socialni demokrat« odločno

zanika. Obdolžitev treba čakati odgovora. Vendar naj li pomenijo takli medmeti pričetke zadnjič omenjenega razcepljenja socialistične enote?

Dr. Kramarj in češka zunanja politika. Dr. Kramarj je v Parizu podprl svojo agitacijo za intervencijo v Rusiji z nekakšnim slikanjem strahu, češ, da je ententa prisiljena marskrat Rusiji, ker bi se Japonska v obratnem slučaju združila z Nemčijo in z boljševiki in tako ogrožila entento. Ker je dr. Kramarj znan politik in se upošteva njegova beseda kakor govornjena v imenu republike, dasi bi sam nasproti ni izjavil, se je čutila japonska mirovna delegacija prizadeta in užaljena. Protestirala je javno proti navedenemu podkivanju. Skoro istočasno je izjavil ruski parlamentar v Parizu, Litvinov, dopisniku lista »Daily Herald«, da sovietska Rusija ni nikdar iskala stikov z Nemci, pač pa obratno le z Anglijo in Ameriko. — Ta incident je vzbudil doma, v Pragi, precej pralnu, češ, da dr. Kramarj na ta način posega v zunanje politične zadeve češko - slovaške republike, predvsem v času, ko vsi politiki naglašajo potrebo, stati z Japonci v kar najbližjem in prijateljskem odnosu.

Generalni statut podkarpatski Rusiji. Vrhovni poveljnik podkarpatske Rusije, general Hemoque je izdal v imenu čeho - slovaške republike oglasbo, da se vlada odločila v svrhu oskrbovanja avtonomnega ozemlja izdati generalni statut za organizacijo tu upravo podkarpatske Rusije. Do veljavne uprave izvoljene skupščine se ozemlje imenuje podkarpatska Rusija ali pa Rusinsko. Vlada pošlje tja administratorja z uradniki ter imenuje začasni avtonomni direktorijum, ki naj vrši naloge zakonodajstva, uprave jezikovnih, šolskih in verskih vprašanj; obenem ima pravico imenovanja in odpokaica uradnikov. Oba urada, administrativni in avtonomni, prestateta, kadar se uvede glasom pariške konference rusinska avtonomna konstitucija. Rusinsko bo imelo tudi svoje lastne finance.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kulturen človek razume pač Srba in Rusa, slovenski uradnik pa si lahko ubija glavo z vsemi drugimi — tudi s slovenskimi! — mesečnimi imeni, a uganih bo le redkokdaj, kateri mesec se misli pravzaprav. Naš predlog je torej vsi jugoslovanski uradniki rabimo na svojih dopisih in pri reševanju aktov edino le latinska, že itak popularna mesečna imena! Če jih uporabljajo brez škode za svoj nacionalni značaj bratje Srbi in Rusi, tudi nas ne polatnijo! Bodj že konec smešnih mesečnih imenoin, ki so brez smisla in brez praktične koristi! Jezik imamo vendar zato, da se razumemo, ne da se igramo z njim skrivalnice.

Ta svoj predlog sem napisal že meseca avgusta za uradniško glasilo »Naš Glas«. Zaradi navala aktualnejšega gradiva pa svojega spiska nisem izročil stavcu. A te dni mi je poslalo hrvatsko prirodoslovno društvo svoj koleadar za prestopno leto 1920, in v njem sem našel spis hrvatskega akademika, profesorja dr. T. Maretića »Narodna imena mesecev«.

LISTEK. Meseci.

Vrag je nam — Slovanom jezike zmešal tako zlobno komično, da bi moral človek neprestano nositi slovník s seboj. Sicer se lahko osmeši ali zagreši nevede nedostojnost ali pa jo polomi sebi, podjetju ali državi na škodo. Najlejši kompliment se lahko človeku izpremenj v brutalno žalitev, najodloznejša beseda v nizko sirovost. Treba bi bilo, da se začno baviti slovenski filologi tudi s praktičnim jezištvom. Treba je vsaj iz književnosti odpraviti nepotrebne zmede, odstraniti nemščizne, italijanizme, turščizme in vso navlako, ki jo razumejo le posamezni kraji, ne pa ves narod, kamoli drugi slovanski narodi.

Nas briga predvsem narod SHS. Ne bom razkladal, da Slovenec, ki čita hrvatsko-srbsko slovnico in ki sam govori hrvatski, včasih raznih beletrističnih knjig bosansko - hercegovskih, dalmatinskih in tudi srbijanskih avtorjev vendar le na pol razume. Ker to ni več jezik, nego kolobocija. Mučiti se moraš

s specialnimj slovníki (če jih imaš!), moraš na vsaki strani petkrat, desetkrat prekinjati čitanje ter iskati in ugibati, kaj in kako. Saj razumemo, da je beletristom potrebna copia verborum, da je bogastvo v različnih besedah za iste pojem odlika vsakega sloga, da so dialektične besede in fraze potrebne za označitev milijeta itd.: vse to vemo. Ali uporabljati večinj nerazumljiv turški, albanski, laški, nemški in bogve še kakšen lokalni izraz namesto lepe srbsko - hrvatske ali mednarodne besede, ki jo vsakdo razume, je greh. Ne bom dalje predel te niti, ker je otipljiva vsakomur; mislim pa, da bi se morale začeti s tem grehom resno baviti Jugoslovanska Akademija, naše Maticice in književni listi.

Opozarjam le na zmešnjavo v poimenovanju mesecev, ker povzroču uradnikom in trgovcem v vsej SHS. dostj nepotrebnege dela, izgube časa in opasnih zmed.

Izraz »prosinec« uporabljajo Slovenci za januar, Hrvatje in Čehi pa za december; izraz »listopad« je Hrvatim oktober, Slovincem november; hrvatski asiječanic je januar, a slovenski po-

dobnj »svečan« je februar; Hrvatji le »travan« je april, Slovenec pa ima kar dva »travnac«, maleda in velikega, za april in maj, dasi raste trava od pomladi do zime; takisto ima Hrvat le en »srpanje«, Slovenec pa dva, maleda in velikega, dasi se ne žanje le julija in

avgusta, nego tudi kasneje; »listopad« je Slovencu, Čehu in Poljaku november, Hrvatju pa že oktober, »prosinac« (prosinec) je Hrvatju in Čehu december, a Slovincu šele januar. Pa se človek spoznaj v tej konfuziji! Najvidneje se vidi ta zmeda v pregledu:

Meseci	Slovensko	Hrvatsko	Česko	Poljsko	Rusko	Srbsko
Januar	prosinec	siječanj	leden	styczen	janvar	januar
Februar	svečan	veljača	únor	luty	fevral	februar
Marec	sušec	ožujak	březen	marzec	mart	mart
April	mal. traven	travanj	duben	kwiecien	aprjel	april
Maj	vel. traven	svibanj	kveten	maj	maj	maj
Junij	rožnik	lipanj	červen	czerwiec	jun	jun
Julij	mal. srpan	srpanj	červenec	liepec	jul	jul
Avgust	vel. srpan	kolovoz	srpen	sierpien	avgust	avgust
September	kimavec	rujan	zaří	wrzesien	septjabr	septembar
Oktober	vinotok	listopad	říjen	październik	oktjabr	oktobar
November	listopad	studenj	listopad	listopad	novjabr	novembar
December	gruden	prosinac	prosinec	grudzien	dekjabr	decembar

Konferenca društev za Ligo Narodov v Bruslju.

Na konferenci, ki se je od 30. novembra do 4. decembra vršila v Bruslju, je vseučiliški profesor Pitavnic zastopal jugoslovansko udruženje za društvo narodov. Glavni cilj konference je bil organizirati federacijo vseh takih društev, ki obstojajo v raznih državah; poleg tega pa posvetovati se o tem, kako bi se dal pakt o Ligi Narodov izvršiti oziroma izboljšati. Sprejel se je provizorični statut za navedeno federacijo, ki bo štela kot svoje organe glavni zbor, generalni svet in permanentni bureau. Glede kompetence tega bureauja je stavil jugoslovanski delegat sledeči predlog:

»Permanentni bureau federacije društev za Ligo Narodov bo brez odloga proučeval vsa vprašanja internacionalne važnosti, ki bi utegnili ogroziti svetovni mir, tako da lahko potrebne predloge predloži oficijelni Ligi Narodov, ko bo delo konstituirano.

Med temi vprašanji, ki se morajo razrešiti prej ko mogoče po principih mednarodne pravičnosti in želji prebivalstva, bi moralo biti uvrščeno kot eno najbolj perečih, vprašanje primorja in vzhodne obali Jadranskega morja ter svobode glede tega morja.

O lužičkih Srbih.

Tam gori severno od Češke, a ločeno od nje živi 200.000 Slovanov, ki jih imenujemo lužičke Srbe. Gornja Lužica spada politično deloma pod Sasko, deloma pod Prusko, Dolnja Lužica je čisto pruska. V 18. stoletju so se našli Popoviči in Pohlani zanimali za te ostanke polabskih Slovanov, ki jih Nemci imenujejo »Wendens«; že zaradi tega nemškega naziva so slutili posebne zveze med »wendskim« severom in jugom. Razvoj slavistike in politični prepod slovenskih narodov sta nam pozneje povsem zakrila ta slovanski otok, ki smo o njem mislili, da se prej ali slej izgubi sredi mogočnega nemškega morja. Kaj pa je z Lužičani sedaj, ko je Nemčija poražena, ko se je zadeklamovalo načelo samoodločbe narodov, ko je iz nemškega cesarstva nastala republika? Na to nam odgovarja knjižica češkega profesorja Páte, »Lužičane«, ki je izšla v zbirki »Za vzdeleni« v Prazi. Prof. Páta ima poleg znanega publicista Adolfa Černega med Čehi največ zaslug za češkolužičke stike. Páta pa nam ne poroča le o današnjem nacionalnem položaju lužičkih Srbov, ampak nam podaja tudi geografsko in zgodovinsko sliko teh Slovanov (I. Ljudstvo in pokrajina, II. Iz zgodovine, III. Boj za narodnost (preporod), IV. Za svetovne vojne, V. Lužiči in Čehi, VI. Lužičkosrbsko gibanje za samostalnost). Za slovenskega kulturnega zgodovinarja bo vedno zanimivo in potrebno, poznati razvoj lužičkih Srbov, ker so ti-le prav kakor Slovenci bili direktno izpostavljeni nemškemu valovom, sami brez politične moči. Opazil bo, da je bil pritisk na severu ne le pritisk germanske težnosti, ampak da so Nemci vrhu tega tam prav rano (že v srednjem veku) namenoma rabili vsa pozitivna sredstva za iztrebljanje Slovanov, ki smo na njih tu na jugu bili vajeni šele od 18. ali celo 19. stoletja. Zanimivo je tudi gledati, kako je reformacija v 16. stoletju delovala na lužičke Srbe in kako na nas. Protestantizem je sicer dal Lužičanom prvo knjigo v narodnem jeziku, a je sicer pomenil nadaljnji močan propad njihovega Slovanstva. Kakor hitro je ljudstvo kje sprejelo novo vero, pa

Ta predlog se ni javno diskutiral, ker se je šlo po mnenju predsedstva in večine pripravljalne komisije sedaj le za provizorično organizacijo federacij in ne za konkretna vprašanja; pač pa bode ta predlog vključen v protokole konference (isto se je zgodilo s podobnim kitajskim predlogom glede Shantunga).

Od ostalih sklepov bode omenjena resolucija, naj se številno državi, ki so zastopane v svetu Lige, kakor hitro mogoče pomnoži, kar je za male države velike važnosti; potem sklep, naj bodo vse države v mednarodnem sodnem dvoru enakovredno zastopane; slednjič resolucija, po kateri se društvo narodov naproša, naj čimprej formulira principe, ki bi garantirali narodnostnim manjšinam v vsaki državi enakost pred zakonom, versko svobodo ter svobodo jezika. Ta predlog za kategega je seveda glasoval tudi jugoslovanski zastopnik, je bil sprejet, toda brez spreminjalnega predloga tega zastopnika, naj se še izrecno poudarja reciprociteta med vsemi državami v omenjenem pogledu.

Na konferenci so bile zastopane vse velesile razven Severne Amerike in Nemčije ter veliko število malih držav.

so prenehale propovedi v narodnem jeziku; manjkalo je srbskih predikantov. Narodno nošo so na Saskem ohranile le katoliške Lužičanke. Nemške in srbske protestante je vera naravno bolj družila in izenačevala, katolicizem je pa Lužičane ločil od Nemcev; enako je pravoslavje bilo v Vojvodini in drugje močan branik našega jugoslovanskega Srbstva.

Izmed drugih Slovanov so imeli z Lužičani največ političnih in kulturnih vezi Čehi. Poljaki so za kratek čas v srednjem veku bili gospodarji Lužic (za Boleslava Hrabrega) ter se je spomin na ono poljsko dobo ohranil v narodni tradiciji, a mnogo delj sta bili Lužiči spojeni s češko državo (od 1158 dalje 100 let in od 1268—1635). Pravo čeških kraljev do njih je bilo izbrisano prav za prav šele pred 100 leti (1815). Odkar Lužiči nista bili več v češki državi, ju je s Čehi najbolj vezal katoliški lužičkosrbski konvikt v Prazi, ustanovljen 1706 za vzgojo srbskih dijakov, pozneje izključno duhovnikov, Lužički kmet je poznal to zgodovino v izreku, da so njegova »prava na Češkem zakopana«. Čehi so se sedaj po prevratu brž tudi zavzeli za Lužičane ter je češki minister vnanjih poslov Beneš v Parizu govoril tudi o njih; predlagalo se je, da se Lužiči pripojeta naravnost k Češki ali da se iz njih ustvari posebna država. Vendar jima je ostala končno le opora znanih pariških odredb o varstvu manjšin. »Če tudi Lužica ne bo z nami združena,« pravi končno Páta, »kulturno in duševno bo vedno z nami... samo da verjame v sebe in se zanaša na sebe.« Čehi si žele močne Lužice tem bolj, ker vedo, da bi jim krila ozadje proti Prusom. Kako pa Nemčija gleda na te češke upe, se vidi iz tega, da je 1. oktobra 1919 dala aretirati Arnošta Barta, današnjega političnega voditelja Lužičanov in njih zastopnika na pariški konferenci, brž ko je prestopnik češko-nemško mejo! — Mislim, da je Pátova knjižica dosle edina, ki podaja popolno sliko srbskolužičkih Srbov, in jo je že zato tolo priloroditi.

Dr. Fr. Hlešič.

Ta razprava podpira moj predlog. Maretić dokazuje, da so slovanska imena mesecev pač zelo stara, a da se v književnih spomenikih (v cirilici, glagolici) ne najde teh imen — do nekega poročila, pisanega l. 1412 v Jajcu. V tem poročilu je omenjen mesec »travanj«. To je najstarejša potrdila narodnemu imenu mesečevemu v hrvatskem jeziku in edino iz 15. veka. Zelo malo sledov je iz 16. veka: v Zoranjevi knjigi »Planine«, napisani l. 1536, a izdani l. 1569, se imenujeta dva meseca: »zrivočec« za september in »cvitanje« za maj. V Vetranijevi poslanici iz l. 1539 je označba »travnoga dan tretji« (menda 3. aprila), v Vranjevevemu rječniku iz l. 1595 pa sta dve imeni »siječan« (za januar) in »sečen« (za februar) ter »travan« (za april) in »traven« (za maj).

To je vse, kar se je našlo narodnih mesečnih imen do konca 16. veka v hrvatskih starih spomenikih. Trnovsko jevangjelje, bolgarski spomenik iz l. 1273, pa ima slovanska imena za vseh dvanaest mesecev: prosinac, sečen, suhi, brezov, treven, izok, črven, zarev, ruin, listopad, gruden, studen. Le nekatera teh imen so se ohranila, a le med katoliki, pač po zaslugi fratrov in popov, ter le po nekaterih krajih.

Velik del našega naroda, t. j. ves pravoslavni srbski narod, pa omenjenih imen od najstarejših časov do danes nikakor ni nikjer ne uporablja, niti v govoru niti v pisavi. No, niti v katoliškem Dubrovniku niso bila narodna imena mesecev znana in navadna. Gundulić omenja v svojem Osmanu le po enkrat »kolovoz« in »listopad«. Karadžić je v II. izdaji svojega rječnika (1852) pač zabeležil, da govore Dubrovčanji imena mesecev siječan, ožujak, travanj, svibanj, lipanj, kolovoz, rujan, studeni, prosinac, a filolog Budman, Dubrovčan, je rtdil, da so Dubrovčanji l. 1880 poznali le še dve narodni imeni mesecev: veljača (za februar) in »ilinštak« (za julij); za vse druge mesece pa da uporabljajo — kakor Rusji in Srbi — le latinska (italijanska) imena.

A niti v starih jugoslovanskih narodnih pesmih in pripovedkah ni najti več narodnih imen mesecev. Maretić je zasledil samo »prosinac« v dveh mohamedanskih narodnih pesmih. To dokazuje, da je srbohrvatski narod vsa ta starodavna (prav nič lepa) imena davno pozabil in jih ne uporablja že več stoletij.

V 17. veku so nekateri pisatelji ta imena umetno oživili, a jih čisto za-

REDNE ITALIJSKE ČETE NA REKI.

Bakar, 13. decembra. Danes na večer so vkorakale na Reko redovite italijanske čete, tako s strani Susaka, kakor iz hrvatske strani. Na Grobniku na hrvatski strani je koncentrirano mnogo redovitih italijanskih čet, ki bodo danes zvečer ali jutri dopolne vkorakale na Reko. Danes dopolne ob 11. uri se je vkrvalo na transportni parnik en bataljon D' Annunzjevih arditov, ni pa znano, kam je ta parnik odplul.

TURATTI NA REKI.

Bakar, 14. decembra. Včeraj popoldne je dospel na Reko socialni demokrat Turatti, ki je imel daljšo konferenco z reškimi internacionalnimi socialisti.

PESIMIZEM V VRSTAH D' ANNUNZJEVIH PRISTAŠEV.

Bakar, 14. decembra. Včeraj je imel Consiglio Nazionale na Reki sejo, na kateri so poročali D' Annunzija, Rizzo, Turatti o uspehu svoje misije v Rimu. Referati teh treh močotcev so bili zelo klaverni in pesimistični. Italijanskim novinarjem, katerih je na Reki precejšnje število, je bil pristop k tej konferenci zabranjen. Od onih odličnih mož, ki so se smeli udeležiti te velenomembne seje, ni bilo možno izvedeti ničesar pozitivnega, iz česar se sklepa, da italijanska vlada ne odobrava v polni meri avantur pustolovca D' Annunzija.

ITALIJSKA MUNICIJA ZA MADŽARSKO.

Dunaj, 14. decembra. Nemško-avstrijski listi poročajo, da prihajajo dan za dnem veliki transporti municije iz Italije za Madžarsko. »Abend« vprašuje vlado, če ve kaj o tem eksportu municije Italije v Madžarsko in kaj je ukrenila vlada proti temu postopanju italijanskih trgovcev z orožjem. Vprašuje nadalje vlado, če je ona dovolila prevoz te municije preko svojega teritorija, ker je dana možnost, da vporabi Madžarska to municijo tudi proti Nemški Avstriji. List končno vprašuje vlado, če ji je znano, kdo stoji za tem početjem.

KANDIDATURA CIRILA KOBURŽANA, BOLGARSKEGA, NA PRESTOL MADŽARŠKE.

Dunaj, 14. decembra. Dunajski listi poročajo, da je v prvi vrsti bolgarski princ Ciril, ki reflektira na prestol Madžarske.

PISMO RADI INTERVJUVA Z REGENTOM ALEKSANDROM.

LDU Beograd, 12. decembra. Povodom intervjua, ki ga je Nj. Vis. regent Aleksander dal sotrudniku »Petit Journala«, je g. Stanko Banič, narodni poslanec, član Jugoslovanskega kluba, poslal ministarskemu predsedniku to-le pismo: »Gospodu Ljub. Davidoviču, predsedniku ministarskega sveta, namestniku ministra za zunanje posle. Beogradske novice od 1. t. m. (Beogradski Dnevnik, »Politika«) prinašajo intervju Nj. kraljevega Visočanstva regenta s sotrudnikom »Petit Journala«. Glasom tega je baie Negovo kraljevo Visočanstvo regent med drugim rekel tudi to: »To pa ne pomenja, da v deželji ni političnih borb. Mi imamo ustavobranitelje, klerikalce. Ta stranka je nova.« Ni mi znano, da bi v naši kraljevini obstajala stranka, ki bi se imenovala klerikalci. Ker politični nasprotniki Ljudsko stranko imenujejo klerikalno, kakor tudi zastopnike Ljudske stranke klerikalce in ker je nedavno tudi član naše vlade g. minister dr. Kramer v svojem intervjuju s sotrudnikom beogradske »Pravde« o razmerah v Sloveniji imenoval Ljudsko stran-

menjavati ter tako povzročali zmedo. Iz knjig 17. veka so zašla imena v knjige 18. veka in iz teh v prerajeno hrvat. književnost 19. veka. Iz hrvatske knjige pa so jih pač našli Ilirci (Vraz, Majar i. dr.) presejalj na slovenska tla in skrpucaj se nova.

Dr. Maretić piše: »Osim Hrvata upotrebljavaju za mesece narodna imena izmedju Slavena još Poljaci, Česi i Malorusi; ostali Sloveni, t. j. Srbi, Slovenci, Bugari i Rusi upotrebljavaju latinska imena; isto čine i Lužički Srbi, koji doduše imaju i narodna imena, ali ih rijetko upotrebljavaju. Možda će tko pomisliti, da bi poradi sloge sa Srbima i Slovencima dobro bilo, kad bi Hrvati napustili narodna imena i uzeli latinska, ali u to pitanje ja kao filolog ne treba da diram, jer su za rješavanje takih pitanja pozvani drugi faktori...«

Jaz pa predlagam iznova: Slovenci, uradniki, trgovci, obrtniki, pisatelji in časnikarji, pišete imena mesecev le latinsko! To je praktično in evropsko. Fr. G-r.

Pristopajte k „Slovenski Matici“. Članarina 8 K, ustanovna 200 K

ko v Sloveniji klerikalno, smatram, da se gorenji izraz o klerikalcih nanaša na Ljudsko stranko. Ni mi potrebno povdarjati, da Ljudska stranka ni nova in da nazivanje Ljudske stranke kot klerikalne in njenih pristašev kot klerikalcev žalj slovenski in hrvatski narod, ki v velikem delu pripada tej stranki. Vsed tega smatram za svojo dolžnost, da vprašam gospoda predsednika: 1. ali je navedeni tekst intervjuja avtentičen, 2.) ako je, a) ali se je ta intervju izvršil z vednostjo te kraljeve vlade, b) kako ta kraljeva vlada to opravičuje. Prosim o tem vprašanju pismenega odgovora. Izvolite, gospod predsednik, sprejeti izraz osobitega spoštovanja. — Beograd, 11. decembra 1919. — Stanko Banič, s. r. narodni poslanec.

AMERIKA, MIROVNA POGODBA IN ZVEZA NARODOV.

LDU Amsterdam, 12. decembra. (Dun. kor. ur.) Pressbureau Radio javlja: Senator Hitchcock je v govoru, ki ga je imel v New Yorku, izjavil glede mirovne pogodbe: Predsednik Wilson se bo zopet udeležil boja za zmago velikega ideala, za katerega se je tako ljuto bojeval in za katerega je toliko žrtvoval. Kakor poročajo »New York Times«, je Hitchcock nadalje izjavil, da bo došlo do sporazuma, ki bo omogočil ratifikacijo. Senator je razvil nastopne program pridržkov, o katerem je rekel, da nima med pristaši mirovne pogodbe nobenih nasprotnikov: 1. nortanje zadeve Zedinjenih držav ne spadajo v območje zveze narodov; 2. določbe zveze narodov nimajo vpliva na Monroejevo doktrino; 3. ako imajo Zedinjene države spor z narodom, ki ima kolonije, dominije ali dežele s samostojno upravo in ki imajo en glas, odpade ta glas pri glasovanju; 4. pravice kongresa, napovedati vojno, ostane neizpremenjena. Zveza narodov nima nadzorstva nad ameriško vojsko in mornarico. Ako bi Zedinjene države nameravale izstopiti iz zveze narodov so one same upravičene, razsoditi, ali so izvršile vse svoje dolžnosti.

ENOTNA ENOTNA POLITIKA.

LDU Pariz, 13. decembra (D. kor. urad.) »Matin« javlja iz Londona: Že prvi razgovor med Clemenceaum in Lloyd Georgeom je privedel do sporazuma glavnih smernic enotne politike.

LONDONSKI RAZGOVORI.

LDU Pariz, 12. decembra. (DKU) Kakor javlja posebni poročevalec lista »Matin« iz Londona, je za porazgovore med državniiki ententnih držav v Londonu določen naslednji program: Osnuje naj se močna vojaška zveza med Francijo, Anglijo in Belgijo, kateri naj po možnosti stoji na čelu medzvezniški generalni štab; najče naj se učinkovito sredstvo proti padanju meničnih tečajev; potom sporazuma med angleško in francosko vlado naj se skupno rešijo turško vprašanje, jadransko vprašanje in ruski problemi. — Posvetovanja med Lloyd Georgeom in Clemenceaum se bodo danes nadaljevala na najširši podlagi in ob navzočnosti italijanskega ministra za zunanje stvari Scialoja ter ameriškega poslanika Davisa. Videti je, da se vrši na eni strani francosko - angleška, na drugi strani pa medzvezniška konferenca, katera se more smatrati kot nadaljevanje mirovne konference. Povodom sestanka medzvezniških ministrov v Londonu, pravijo »Times«: Temeljna misel pri pogajanjih med francosko in angleško vlado v Londonu je ta, da usoda Evrope odvisi od vzajemnega jamstva Francije in Anglije ter od učinkovitega sodelovanja dve držav.

BALKANSKA ZVEZA.

LDU Ženova, 13. decembra. (ČTU.) Kakor javlja »Temps«, je načelnik bolgarske mirovne delegacije izjavil, da Bolgarija brez vsakih pridržkov in pomislekov sodeluje pri sedaj že zelo aktualnih prizadevanjih za osnovanje balkanske zveze, nad katerim naj prevzame pokroviteljsvo ententa, ter poudaril, da se pogajanja že zelo napredovala. Bolgarija se je v ta namen že sporazumela z Jugoslavijo, z Grki, Romuni in Clemenceaumem.

ITALIJA IN JADRANSKO VPRAŠANJE.

Pariz, 14. decembra. »Matin« poroča iz Rima, da je Italija zahtevala za slučaj, da bi se priklonila angleško - francoskemu dogovoru, da se rešijo njene zahteve v Jadranskem morju popolnoma v onem smislu, kakor je to zahtevala Italijanska mirovna delegacija.

ČEŠKA NARODNA SKUPŠČINA.

LDU Praga, 13. decembra. (ČTU.) »České Slovo« javlja, da bodo ustavne predloge v 14 dneh izgotovljene in konec decembra predložene narodni skupščini. Rok za volitve v narodno skupščino sedaj še ni določen. Vršiti se bodo mogle iz tehničnih razlogov komaj pred februarjem.

ČEŠKE ŠOLE NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 13. decembra. (Č. T. U.) »Videnske Listy« javljajo, da se končno vendar ustanovi na Dunaju nekaj čeških šol.

UKRAJINSKA VLADA.

LDU Moravska Ostrova, 13. decembra. (ČTU.) »Kurier Codzien-

ni« poroča iz Varšave, da je dospel tja atama Petljura. Isti list javlja, da se je ostala ukrajinske vlade naselila v Tarnopolu.

RAZMERE V AVSTRIJI.

LDU Lyon, 12. decembra. (Brezžično.) Nemško - avstrijski državni kancler dr. Renner je v pogovoru s poročevalcem lista »Temps« izjavil med drugim naslednje: »Ti trije meseci, ki so potekali, odkar sem zadnjikrat zapustil Pariz, poln zadoščanja, da mi je bilo dano podpisati mir, in poln zaupanja v bodočnost mlade avstrijske republike, so bili za našo državo, zlasti pa za Dunaj nekaj strahovitega. Umrlijost otrok je dosegla 60 odstotkov. Delež premoga je pade na 3 kg za teden in rodbino. Železnice skoro sploh ne funkcionirajo več. Dobro vemo, da se ta položaj ne more izboljšati kar naenkrat. Nočemo pa se tudi obnašati kakor prosjaki ter s pretresujočo sliko našega siromaštva izvajati pritisk na srečnejše narode. Mi želimo doseči zopet svojo delazmožnost, da zgradimo na vseh poljih, kar je porušila vojna. Pri tem z zaupanjem pričakujemo pomoči od zaveznikov, ki mora priti čim prej, ker drugače bo prepozno.

PREVEČ BANKOVCEV V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 13. decembra. (ČTU.) Promet z bankovci je zopet narastel za več kakor za pol milijarde kron.

PROTI RAZKROJU AVSTRIJE.

LDU Pariz, 13. decembra. (ČTU.) Kakor poroča »Daily Mail«, je Bonar Law izjavil v spodnji zbornici, da Anglija ne bo nikdar dopustila razkroja Avstrije in delne priklonitve njenih dežel k Nemčiji. Tako hitro se pariško mirovno delo ne sme sabotirati.

UPRAVA AVSTRIJSKE REPUBLIKE.

LDU Bratislava, 12. decembra. (ČTU.) »Breslater Zeitung« javlja iz Bazla: Vrhovni zavezniški svet bo v ponedeljek sklepal o vprašanju prevzeta uprave avstrijske republike v svoje roke.

ENOTNA NEMŠKONACIONALNA STRANKA.

LDU Dunaj, 12. decembra. (Č. T. U.) Včeraj je bila skupna seja zastopnikov treh nemškonacionalnih skupin, namreč radikalcev, Vsenemcev in nemške ljudske zveze, pri kateri so sklenili, da se vse te tri skupine zedinijo v enotno stranko.

IZROČITEV WILJEMA.

LDU Haag, 12. dec. (ČTU.) Kakor oroča »Pall Mall Gazette«, bo prvi korak za izročitev bivšega cesarja Viljema storjen že v najkrajšem času.

NEMČIJA ŽE ZOPET GRADI PDD-MORNICE.

LDU Nauen, 14. decembra. (Brezžično.) Pariški »Journal« prinaša vest svojo poročevalca iz Bordeauxa, ki se mu zdj tako važna, da je natisnjena z debelimi črkami. Poročevalec javlja, da se je razgovarjal s tujim inženirjem, pravkar došlim iz Nemčije, in da mu je ta povedal, da sedaj v Esenu gradijo 200 podmornikov in to v posameznih kosih, katere bodo pozneje na veličumen način sestavili. Tj podmorniki so v nemških arzenalih tako dobro maskirani, da bi jih aljirana komisija smatrala za kose trgovskih ladij. — »Deutsche Allgemeine Ztg.« trdi, da je ta vest docela izmišljena.

Politične vesti.

— Iz seje ministrskega sveta. LDU Beograd, 13. decembra. Včeraj dopolne je imel ministrski svet sejo, ki se je nadaljevala zvečer. Na seji se je podpisalo več ukazov in se je sprejel odlok, s katerim se odreja preceitev vojne škode, kakor tudi, da se sekvestri sovražniškega imetja poverijo ministru za pravosodje. Istotako se je tudi proučila naredba o varstvu vojaških grobov po naših deželah, kakor tudi v Albaniji, Grški, Francoski itd. Temu vprašanju se namerava posvetiti posebna pozornost in to v svrhu prideliti posameznim konzulatom po enega duhovnika, ki naj bi opravljal to delo. Kakor se javlja, bi se na snodnji seji moral podpisati ukaz o dvomesečni odgovitvi začasnega Narodnega predstavništva, ker se je o tem vprašanju razpravljalo že na seji dopolne. Medtem pa še ni znanega ničesar pozitivnega.

— Odredbe proti draginji. »Pravda« piše: Vsed mraza in zimskega časa je nastala draginja in življenske razmere so postale skoro neznozne. Razumljivo je, da se radi tega vlada ostro kritikuje, ker se nikjer ne opazajo odredbe, ki bi ji podvezla proti draginji. Po obvestilih, ki smo jih dobili v tem pogledu od ministra za prehrano Bukšega, je pripravljeno daljše poročilo o odredbah, ki se bo predložilo v rešitev ministarskemu svetu takoj po povratku ministrov Draškovića in Stojanovića, ki se vrmeta v nekaj dneh iz Pariza. Po načrtu ministra Bukšega bo država nastopila na ta način proti draginji, da bo sama poslala na trg svoje blago, ki ga bo prodajala po nizkih cenah. Za nahavo tega blaga se bo uporabil kredit, ki ga je ministrski svet dal na razpolago ministru za prehrano. Razu tega se bo uvedlo strogo kazno-

vanje špekulacij in prekoračenj predpisanih cen. V načrtu je tudi odredba, da se izvede revizija pri onih, ki v špekulativne namene kopičijo živila in blago. Predsednik vlade je poslal vsem ministrstvom akt, v katerem zahteva, naj se prouči zahteva zveze mestnih občin glede prepovedi vsakega izvoza živil.

Tudi Črnogorci za odgoditev parlamenta. Beograd, 14. decembra. Včeraj dopoldne se je vršila pri ministrskem predsedniku Davidoviču konferenca, katere so se udeležili poleg članov vlade tudi črnogorski narodni poslanci, ki so se nahajali v Beogradu pod vodstvom ministra za narodno zdravje Filipičem. Danes se je konferenca nadaljevala in se je dosegel sporazum med člani vlade in Črnogorci radi odgoditve parlamenta za dobo dveh mesecev.

Politično in gospodarsko društvo ter krajevne organizacije za šentpetrske organizacije za šentpetrski in kolodvorski okraj vabijo vse članstvo na sestanek, ki se vrši v sredo dne 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni gosp. Zupančiča na Ahačjevji cesti, na katerem bodo poročali poslanci o političnem in gospodarskem položaju.

Občinske volitve. Predsedstvo deželne vlade je izdalo okrajnim glavarstvom navodila za priprave za izvršitev občinskih volitev na podlagi splošne in enake volilne pravice, ki se imajo vršiti v Sloveniji začetkom prihodnjega leta.

Klerikalci snemajo svojo krinko. LDU, Ljubljana, 13. decembra. Dne 7. in 8. t. m. sta se vršila v Leskovcu pri Krškem in v Cerkljah na Dolenjskem shoda Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo. Pristihli ljudske stranke so na obeh shodih metili zborovanje in so njihovi govorniki očitali Samostojni kmetijski stranki udanostno izjavo kralju Petru, sklenjeno na zborovanju v Ljubljani. Na drugem shodu je tajnik Kmečke zveze, ki je organizacija SLS, poudarjal, »mi smo republikanec«. Pristojna oblast je uvedla preiskavo.

Zadoščenje Madžarske radj napada v Prekmurju. LDU, Beograd, 13. decembra. »Politika« poroča: Včeraj je konferiral vojni minister Hadžić z angleškim višjim častnikom, ki je na prošnjo budimpeštanske vlade prišel kot posredovalec v Beograd zaradi ureditve vprašanja, kako bi Ogrska dala zadoščenje zaradi napada v Prekmurju. Ogrska vlada je v prvi vrsti predlagala, da pride njen vojni minister v Beograd opraviti čevratse, in poleg tega je pripravljena dati odškodnino. Končnoveljavnen dogovor še ni gotov, sklenilo se je pa, da plača Ogrska denarno odškodnino našim ranjencem in da madžarski oddelki, ki so izvršili napad, z vihrajočimi zastavami defilirajo pred skupinami naših vojakov in jim izkažejo čast.

Za zbliznanje cerkva. »Jadranc« piše: v uvodniku: Politično in državno zedinjenje našega naroda je privedlo tudi njegovo kulturno cerkveno zedinjenje. Eden najlepših pojavov v našem novem narodnem življenju je bil sestanek duhovništva istočne in zapadne cerkve dne 3. septembra v Splitu. Stevilno zbranih ni bilo veliko, toda veliko in močno je bilo čustvo navzočnih, zavedajočih se, da s tem sestankom polagajo temelje velikemu delu. Znano nam je iz nedavne preteklosti, kako so narodni neprijatelji na Dunaju in Budimpešti negovali to razdvojenost s posebno skrbjo in z vso silo poizkušali in kalj udušiti vsako simpatijo za približanje slovenskih plemen. Smernice tega pokreta so popolnoma jasne in točno opredeljene. Kadar bo sklicana pokrajinska skupščina, bo sodelovalo, tako se nadajamo, duhovništvo vseh škofij. Pokazati hočemo, da z delom za približanje in zedinjenje dveh cerkev položimo temeljni kamen tudi za zgradbo narodnega zedinjenja SHS. Pokazati hočemo, da smo sposobni za veliko dobo, ki zahteva od nas, da planteci v bratski ljubezni popravimo, kar so pokvarili zlobni časi, in da se približamo, uverjeni, da tako izkazuje najboljšo uslugo cerkvi in državi. Bogu in narodu!

Naša denarna kriza. LDU Beograd, 13. decembra. »Politika« poroča: Ko je finančno ministrstvo sestavilo državni proračun in doznalo, da ima naša država preko 2 milijona dnevnega deficita, je bilo ministrstvo in ves ministrski svet mnenja, da se temu more od pomoči samo z velikim posojilom. Ko se je zoznalo, da so tudi naši zavezniki, Francozi in Angleži marali izpopolniti svoje finančne praznine z milijardami iz Amerike. Je bilo tudi za nas jasno, da ni drugega izhoda, kakor oditi v Ameriko po denar. Vse to je videla tudi vlada gosp. Davidoviča, ki je pred nekaj časom objavila, da hoče poslati v Ameriko posebno finančno misijo, a prečel je dan za dan in ta misija ni odšla na pot. Ko smo na pristojnem mestu vprašali, zakaj ta misija ne potuje v Ameriko, smo doznali, da sploh ne bo šla v

Ameriko in da je opuščen namen, najemati posojilo v Ameriki. Ljudje, ki dobro poznajo stanje tega vprašanja v finančnem ministrstvu, so nam dali nastopna pojasnila: Vlada gosp. Davidoviča je našla v mesecu avgustu gotove odloke prejšnjega finančnega ministra, da imamo do konca leta akceptirati celokupno vsoto dolgov, ki so jih nam zavezniki nakazali. To je bil težak pogoj, ker se brez daljšega proučevanja ni moglo izračunati iz posameznih postavk obveznosti, ki so nastale na račun države. Bil je to poseben razlog, zakaj nismo mogli zahtevati novega posojila, dokler se niso regulirali vojni dolgovi, ki smo jih morali napraviti tekom zadnjih petih let. Priznati se moramo, da je bilo neprimerno, napovedati v naprej nova posojila, dokler se ni videlo, kako so nastali poedini dolgovi. Najvažnejša postavka naših dolgov je oskrba naše vojske na solunski fronti. Ti računi še niso likvidirani. Po sporazumu med zavezniki, se je izvršilo vse to zadolženje preko francoske intendantce. Tudi moko, ki smo jo dobili iz Amerike, in obleko, ki nam jo je dobavljala Angleška, moramo plačati Francozi. Moremo si misliti, kako je težko urediti vse te račune sprčo tega, da se je za časa evakuacije sprejemalo vse to blago na več različnih mestih, kot n. pr. v Sv. Ivanu Medunskem, v Draču, Valoni in na Krfu. Niti francoska intendantca ni še v stanju, da položiti točne račune in naša intendantca more to še manj storiti. Imeli smo blago, kakor živež in obleko, ki smo ga dobili za dinarje, a v računih je zabeleženo n. pr. kot dolg za gotov denar. Na drugi strani so zopet dobave, ki so bile plačane iz kredita leta 1915., sedaj pa se ponovno zanjo zadolžujemo. Vse to je pristilo vladi, da ni več izdajala bianco - menic. Zavezniki so uoštevili naše razloge. Sedaj je Francoska pristala na to, da nas še nadalje zadolžuje kot svoje dolžnike. Vsi poizkusi finančnega ministra dr. Vojte Velikoviča, da se emancipiramo od dosedanjih državnih upnikov, so ostali brez uspeha.

— V Ameriko se torej ne bo šlo. Zadržano posojilo dobimo iz Francoske. Za naše redne izdatke nimamo drugega izhoda, kakor nova zadolženja. Državna blagajnica nima nikakoli dohodkov v dinarjih, medtem ko obstoje vsi izdatki v dinarjih. Zato je konec novembra finančni minister zaprosil, naj se izdajo na horzo franki, depozirani v Narodni banki, da se na ta način pride do dinarjev in izplačila plač in pokojnin. Ta kriza v dinarjih še vedno traja, in državni dobavitelji čakajo z likvidiranimi računi, ker državna blagajnica ne razpolaga z bankovci Narodne banke, da bi mogla izplačati dobaviteljem. V Srbiji in Črni gori se davki še ne plačujejo, beograjski davčni oddelček, ki je v normalnih razmerah dal državi mesečno en milijon dinarjev, je komaj sedaj v teku enega leta zbral en milijon. V novih norkrajnih se davki plačujejo samo v kronah in to v predvojnem razmerju, a niti te krono ne prihajajo v osrednjo državno blagajnico.

— Švicarsko državništvo. Švicarski stanovski svet je sprejel novo odredbo glede podelitve švicarskega meščanstva. Meščanstvo se bo podelilo le onemu, ki je v zadnjih 12 letih stanoval v Švici vsaj 10 let. Prej je zadostovalo za podelitev švicarskega meščanstva samo dvoletno prebivanje v Švici, med vojno pa štiriletno.

13 naše kraljevine.

— Ministrski svet za ublaženje dračine. Beograd, 14. decembra. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je zahtevalo pred kratkim večji kredit za prehrano občinstva. Včeraj je ministrski svet na zahtevo ministra Bukšega sklenil dovoliti 50 milijonov dinarjev za omiljenje dračine v naši državi.

— Ugodnosti novinarjev. Beograd, 14. decembra. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je dovolilo vsem profesionalnim novinarjem in vsem nameščencem v redakcijah, ki niso udruženi v sindikatu nakazila na živila, kakor so dovoljene državnim uradnikom.

— Zastava kraljevske hiše. LDU Beograd, 13. decembra. Regent prestolonaslednik Aleksander je sprejel za svojo kraljevsko hišo novo zastavo, ki ima državne barve modro - belo - rdečo. V sredini je dvozlavi beli orol z razprtimi krili. Na glavah orla je krona carja Lazarja. Na ščitu, ki je na grudih orla, so grbi Srbije, Hrvatske in Slovenije.

— Podaljšanje roka za kolkovanje v Bosni. Sarajevo, 14. decembra. Rok za kolkovanje bankovcev v Bosni se je podaljšal do 23. decembra.

— Posojilo za Beograd. Na seli občinskega odbora v Beogradu so soglasno sklenili, da se pri Prvi hrvatski štedilni dvigne posojilo 10 milijonov kron.

— Radj enakosti krajevnih imen. Notranje ministrstvo je odredilo, da se mora zaradi enakosti krajevnih imen imenovati vedno tudi pokrajino, kjer se nahajajo.

— Odklonjena madžarska prošnja. Ogrska vlada je narosila jugoslovansko vlado, naj dovoli, da se odrošile v Beograd odposlanstvo v svrhu ustanovitve ogrske izvozne in uvozne agencije v Beogradu Jugoslovanska vlada je to odklonila.

— Razdelitev avstro - ogrske mornarice. »Politika« poroča iz Pariza: Vrhovni svet je sklenil, da se vojne ladje bivše avstro - ogrske mornarice razdeli med alirane velesile. Potemtakem bi država Srbov, Hrvatov in Slovencev izgubila pravico do dela bivše avstro - ogrske mornarice. Dobili bi je del manjših enot in sicer večinoma za policijsko službo.

— Aretirani francoski tolmач. Pred nekaterimi dnevi so v Vinkovcih aretirali Orka, tolmāča francoske armade v Segedinu, ki je imel nad 400.000 nekolkovanih kronskih bankovcev, za katere je nameraval nakupiti blaga v Zagrebu.

— Stalno gledališče v Splitu. Split, 14. decembra. Ministrstvo za prosveto je stavilo mestni občini vprašanje, glede namestitve stalnega gledališča v Splitu. Pozvalo je mestno občino, naj takoj skliče anketo o tem vprašanju. Na tej anketi naj se rešuje vprašanje organizacije in subvencije tega gledališča, ki naj bo državna institucija. Split bi dobil na ta način stalno opero, ki bi bila v permanentni zvezi s sarajevsko dramo.

Neodrešena domovina.

— Italijanski krutosti v Istri. Opatica, 14. decembra. V Zametu v Istri so aretirali D' Annunzijeve vojaški 7 mladeničev, ki so prenevali hrvatske pesmi. Pretepli so jih do krvi, privezali 4 od njih na telefonske drogeve in jih palili z gorečimi cigareti na licu. Enega izmed njih, privezali so okrog vratu na drog in ga ni rešil neki italijanski kapetan. Privezane so opljuvali ter dva izmed njih toliko časa mučili, da so postali brazzavestni. Ostale, ki so bili še pri zavesti so žgali z gorečimi svečami po obrazu. Odvedli so jih končno na Reko, kjer jih D' Annunzijeva soldateska spustila po 12dnevem zaporu brez vsakega zaslišanja na svobodo.

— Izsledujejo zaročnike. DLU, Split, 14. decembra. (DDU.) Profesor Dizdar in posestnik Radakovič sta bila v Zadru prijeta kot talca in pozvana pred oblastvo, da onadva organizirata oboroženi odpor Jugoslovenov za primer novega d' Annunzijevega dohoda v Zader. Nepotrebno je poudarjati, da je nakana jugoslovanskega oboroženega odpora popolnoma izmišljena. Pretinja za profesorja Dizdarja in Radakoviča in designiranje talcev v Sibeniku kaže težnjo, da se podpira d' Annunzio, ne pa da se zavirajo njegove nadaljine pustolovščine. Profesor Dizdar in Radakovič sta šla k Millu energično protestirati.

— Nečelo Reke! LDU, Split, 14. decembra. (DDU.) Po italijanskih mestih so na zidovih nalepljeni plakati z napisi: Nočemo Reke! Nočemo Zadra! Hočemo mir!

Slovenski svet.

— Manifestacija za Jugoslavijo v Olomucu. »Hana«, napredna organizacija dijaštva v Olomucu je priredila v sredo, 3. t. m. manifestacijo za Jugoslavijo. Češko dijaštvo kaže tudi v Pragi in Pribramu veliko razumevanje za cilje in potrebe Jugoslovanov. V Pragi se je vršil 29. novembra slavnostni večer poslanika Iv. Hribarja v Mešt. besedi. Sodelovali so umetniki in umetnice Narod. divadla.

— Davek na zabave. Češkoslovaški državni zbor se bode v kratkem pečal z novim zak. predlogom o davku na zabave. Finančni odsek je dogovorno s kulturnim odsekom sklenil predlagati, da naj bodo davka prosta gledališča, koncerti, če se ne vrše pri pogrnjenih mizah, predavanja in razstave, če se ne prirejajo za dobiček.

— A ljudstvo otleše . . . »Nar. Listy« poročajo: Bilo je to že lani, ko je pri naskoku Madžarov na Slovaško bila vlada prisiljena, prepovedati v (češkoslovaški) republiki ples in zabave, da bi bilo mišljenje javnosti okrenjeno na nevarnost, ki mu je grozila. Zdaj nastaja zimska sezona, in zopet opazujemo isto. Na plakatih sama oznanila zabav, kakor bi ne imeli nobenih drugih skrbi in kakor bi nas ne težilo nič. Na poljih je pomrznila repa, zelje, krompir, ni premoga, ni petroleja, po gorah umirajo ljudje od glada, a narod se zabava in pleše. Doslej je živel ta narod večinoma od ameriške moke in slanine, kupljene na dolg. Draginja zopet narašča, na mesto dela stopalo stavke, a država dela doma in v tujni milijardne dolgeve. Ali ti žalostni nolavi res nikogar več ne bole? Odkod jemljejo ljudje denarja za vse to zabavanje? Vemo, da to niso le vojni dobičkarji in obogatelci. So to vse vrste občinstva: kakor po mestih, tako na drželi. To je vseobšni upadek višje družbine morale, stopel smisel za blagor celote in soodgovornosti. Mestni svet v Olomucu je sklenil, da ne dovoli na leto več

kot po dve zabavi in društva bodo prisiljena plačati iz dohodkov za ubožni sklad. Ta sklep naj bi se uveljavil povsod kjer del naroda sam ne pozna v tem nobene mere. — Tudi za Slovenijo bi bilo dobro na ta način dobiti sredstva za uboge. Kdor ima preveč, naj plača tistim, ki so lačni, bosji in nagi!

— Čeho - slovaški tiskovni urad. LDU, Praha, 12. decembra. (ČTU.) V včerašnji seji Narodne skupščine je ministrski predsednik Tusar na tozadavno vprašanje pojasnil, da se vlada pogaja s konzorcijem domačih bank glede zakupa čeho - slovaškega tiskovnega urada.

Sokolstvo.

— Sokol v Kranju ima v zalogi naslednje strokovne knjige: Vadjateljski list, letnik I., cena 4, letnik II., cena 2 kronj oba letnika skupaj 5 K in »Učenci in učenke«, cena 3 K. Istotam se dobe umetniške sokolske razglednice, komad po 20 vinarjev.

— Sokolski kroj. Na sokolskem saboru v Novem Sadu je bilo sklenjeno uvesti enak kroj za vse jugoslovansko Sokolstvo. Ker v sedanjih razmerah vsled vladajoče dračine tega ni mogoče izvesti, se uvedejo za enkrat samo enotni znaki na pasu in čepci ter znak, ki ga nosi članstvo na civilni obleki. Prosimo in pozivljamo vse brate — zlasti umetnike — da sodelujejo pri tem delu ter stavijo primerne predloge kolikor mogoče hitro — vsaj do konca novembra t. l. Vsa potrebna pojasnila daje tajništvo Sokolskega Saveza v Ljubljani, Narodni dom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. decembra.

— Rojstni dan prestolonaslednika regenta Aleksandra. V sredo dne 17. t. m. je rojstni dan prestolonaslednika regenta Aleksandra. V proslavo tega dne bo dne 17. t. m. ob 10. uri dopoldne v stolnici slovesna služba božja z zahvalno pesmijo in molitvijo za kralja in regenta. Službe božje se udeleže vse vojaške in civilne oblasti. Tudi ostalo občinstvo je vljudno vabljeno, da prisostvuje tej cerkveni prireditvi. Kakor čujemo, izjde v sredo regentov ukaz, s katerim bodo odlikovani vsi oni, ki so si pridobili zasluge za naše državno in narodno ujedinenje. Na Slovenskem bo baie odlikovanih nad 100 oseb iz vseh stanov in poklicev.

— O razpuščenih občinskih odborih. Pišejo nam: »Slovenec« z dne 12. decembra t. l. je prinesel novice o razpuščenih občinskih odborih. Navedel je nekatere, — zatajil pa čudno, — razpust občinskega odbora po predsedniku deželne vlade dr. Žerjavu — pri Dev. Mar. v Polju. In vendar je bila ta občina eden najvažnejših stebrov »Slovenčeve« stranke! Zakaj ne vpraša »Slovenec« po vzrokih za razpust tega občinskega odbora? Ali je ta razpust utemeljen ali ne?

— Pregledovalne komisije. Deželna vlada je naročila prvim instancam, naj periodično vrše preiskave pri trgovcih in obrtnikih z namenom, da se dožene, ali se drže predpisanih cen in pa zapovedi, da morajo biti cene jasno in razumljivo razvidne, in končno, da se dožene, s kakimi dobički delujeta trgovina in obrt. Po naročilu predsednika deželne vlade se je v soboto v Ljubljani podalo 56 komisij, sestavljenih iz državnih uradnikov, policijskih organov in po potrebi tudi veččakov, po trgovinah in obrtnih ter so izvršile predpisano revizijo. O izidu komisij bo podal mestni magistrat uradno poročilo. Ze danes pa se mora objaviti, da je v jako mnogih primerih bilo takoj na prvi pogled dokazano nepravilno stopanje in deloma tudi verižništvo ter navijanje cen. Kazensko postopanje je uvedeno v 60 primerih. Dotične sodbe bodo izrečene v nakrajšem času in bočo objavljene. Vladna odredba ni naperjena proti solidnemu trgovstvu, katero je na vsej črti izpodrinjeno od novonastalih, precej dvomljivih obrtov, proti katerim je treba nastopati z neizprosno odločnostjo. Periodične revizije se bodo nadaljevale toliko časa, dokler ne bo dežela izčiščena nesolidnih elementov in dokler ne bo imel konsument popolno gotovost, da se prodajalec zadovoljuje za dopustnim meščanskim dobičkom.

— Korošci se zopet pripravljajo na nanad? »Neues Grazer Tagblatt« priobčeno o plebiscitu na Koroškem iz Št. Vida na Glini datirano notico, v kateri narvaša, da Jugosloveni niti v slučaju, ako bi bil izid ljudskega glasovanja neugoden za kraljevo SHS, ne nameravajo zapustiti Koroške. Nasprotno, ako bi prebivalstvo odločilo proti Jugoslaviji, bi Koroško zasedlo več srbskih divizij, ki bi branile koroško ozemlje proti vsa-

komur. Na drugi strani pa zatrjujejo jugoslovenski organi, da je beograjska vlada pričela pogajanja z Dunajem glede odstopa južne Koroške brez plebiscita kraljevine SHS. Z ozirom na te vesti ugotavlja »Neues Grazer Tagblatt«, da vlada na Koroškem takšno razpoloženje, da bodo Korošci zopet posegli po samopomoči, ako bi bil položaj tak, da bi se bilo bati, da postane Koroška pod jugoslovenskim gospodstvom. Menimo, da se bodo koroški Nemci temljito premislili, predno bodo izvršili svojo grožnjo. Nikar se naj ne domišljajo, da bi se jim z nova posrečil takšen napad, kakršnega so izvršili letošnjo spomlad. Jugoslovenske čete so pripravljene na vse. Korošci le naj poskusijo z novimi pustolovščini, jamčimo jim, da bodo plačali svoj poskus s krvavimi glavami.

— Nemške laži. Nedavno tega so javili nemški listi, da so naši vojaiki ustrelili bivšega župana v Borovljah Adamitscha. Kakor smo se informirali na merodajnem mestu, je dotična vest nemških listov od kraja do konca izmišljena. Adamitsch je živ in zdrav. Iz tega dejstva je razvidno, da operirajo nemški listi samo z lažmi, da bi s takimi izmišljenimi novicami ustvarili naši državi sovražno razpoloženje med koroškimi prebivalstvom. Zato naj naša javnost z vso rezervno sprejema vesti, ki jih zlasti o dogodkih na Koroškem priobčujejo nemški časopisi.

— Kolkovanje bankovcev. Kolkovanje bankovcev, ki se je v Sloveniji začelo 30. m. m., se je izvršilo v redu in se je včeraj opoldne zaključilo. Vsled tega je meja zopet odprta.

— Komisija za stvarno demobilizacijo. Predsednikom glavne komisije za stvarno demobilizacijo je deželna vlada imenovala g. dr. Pavla Pestotnika, člana narodnega predstavništva.

— Imenovanje. Z regentovim ukazom je imenovan za ravnatelja deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani v VI. čin. razredu dr. Alojzij Kraigher.

— Osebnosti v pošte. Za poštarija v Šmarjah pri Jelšah je imenovan poštni oficijant Vojteh Conč. Poštni praktikant Ivan Laznik, dodeljen računskemu oddelku poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani, se je odpovedal službi.

— Osebnosti v pošti. Poštarsko mesto na Rečici v Savinski dolini je dobil poštar Ciril Havilček. Za poštarija v Sevnici je imenovana poštna adjunktka Marija Reich. Za nadpoštarija v Krškem je imenovan poštar Branc Pavšič. Za stalna poštna koncipista Anton Suhač in Josip Peršič pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani; za višjega gradbenega komisarja Matevž Kolarič pri tehničnem oddelku poštnega ravnateljstva v Ljubljani; za poštnega računskega revidenta Matko Klavora; za poštne računске asistente Maks Mušič, Rudolf Lukež, Ivan Laznik, Stanko Podreberšek, Josip Biber in Bogdan Rašteiger pri računskem oddelku poštnega ravnateljstva v Ljubljani in Iv. Kržin, Matija Kunc, Franc Rifej in Josip Štuhelj pri poštnem strokovnem računskem oddelku I. v Ljubljani; za višja poštna kontrolorja Franja Hafner v Trzinu in Matija Svetlič pri gospodarskem uradu poštnega ravnateljstva v Ljubljani; za višja poštna oficijala I. razreda Vik. pl. Suškovič, Maribor 2 in Josip Podboj, Ljubljana 2; za poštne oficijale Matija Kumer, Maribor 1, Anton Vuč in Janko Cizelj - Allesch pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani.

— Osebnosti v pošti. Poštni praktikant Mirko Prosen pri poštnem in brzojavnem uradu v Ljubljani 1 se je odpovedal poštini službi. — Mesto poštnega odpravnika v Turjaku je dobila poštna oficijantinja Matči Lenard, roj. Vidmar v Zagorju ob Savi. — Za poštarija v Možini je imenovan poštni oficijant Leon Helmich. Mesto poštnega odpravnika v Vuhredu je dobil poštni oficijant Gustav Glogovšek. Za poštno odpravnico v Skofljici je imenovana poštna oficijantka Marija Jamnik.

— Imenovanje v gozdarski službi. Višji gozdarski komisar inž. Vinko Travirek v Celju in inženir Anton Sivjc v Ljubljani sta imenovana za gozdarska svetnika. Gozdarski komisar I. razreda inž. Fran Jenčič v Kranju in inž. Emil Puppis v Velikovu sta imenovana za višjega gozdarskega komisarja. Gozdarska komisarja II. razreda inž. Anton Sodnik in inž. An. Ružič sta imenovana za gozdarska komisarja I. razreda. V stalezju uprave državnih in verskozakladnih gozdov so imenovani gozdarski asistent inž. Zmago pl. Zernfeld, inž. Franc Sulcaj in inž. Cvetko Kosjek, dosedaj v Klani, v Istri je sprejet v službo pri upravi državnih gozdov ter imenovan za gozdarskega oskrbnika v Kostanjevici. Gozdar Hinko Janša v stalezju tehnično pomožnih gozdarskih uradnikov je romaknen v XI. čin. razred.

— Pomoč internancem iz Italije! Iz Italije so v zadnjem času pribežali v Jugoslavijo številni intern-

ranci. Večji del teh nesrečnežev je popolnoma izstradan, brez denarnih sredstev, posebno pa brez zimskega perila in oblačil. Da bi se pomagalo tem ljudem je vsekakor potrebno, da apeliramo na usmiljenje in blago srce prebivalcev glavnega mesta Slovenije, naj darujejo žrtvam italijanske kulture obleke, perilo in posebno zimske plašče. Plemeniti darovatelji naj izvolijo sporočiti naslov pisarni za zasedeno ozemlje v Ljubljani, Pražakova ulica 3/1, ki bo za to skrbel, da se darovi prevzamejo.

— Naši vjetniki v Rusiji in Italiji. Na vprašanje o usodi naših vojni vjetnikov v Rusiji in Italiji se iz merodajne strani poroča nastopno: V Sibirijo je odšla posebna vojaška misija pod vodstvom polkovnika Georgeriča, da posreduje glede repatriacije naših državljanov - vjetnikov. V dveh polkih nahajajočih se dobrovoljci Srbi, Hrvatji in Slovenci so pod francoskim poveljstvom ter se bo njihov odhod v kratkem odločil v Parizu. Italija še dela zapreke.

— Visokošolcem iz zasedenega ozemlja. Poverjenstvu za socialno skrb v Ljubljani je došla precejšnja množina čevljev, namenjenih v prvi vrsti revnim visokošolcem iz zasedenega ozemlja. Podpisani urad pozivlja vse visokošolce, ki dobivajo begunsko podporo in druge, ki so opravičeni do begunske podpore, da vložijo nemudoma prošnje za te čevlje potom svojega Udruženja najkasneje do 16. t. m., ker bi se sicer na nje ne moglo več ozirati. Prošnje je vložiti potom odbora za zasedeno ozemlje v Pisarni, Pražakova ulica št. 3/1. — Pisarna za zasedeno ozemlje.

— Rekrutovanje rojstnih letnikov 1896, 1897 in 1898. Po razglasu mestnega magistrata pridejo rojstni letniki 1896, 1897 in 1898, oni mladeniči, namreč, ki niso v evidenci pri volajkih, in oni, ki niso nikjer kot potrjeni ali sposobni služiti v vojski — nitj v avstrijski nitj v naši vojski, k rekrutovanju ali k rednemu naboru, kakor smo to imenovali v Avstro-ogrski. Vsem v Ljubljani stanujočim mladeničem omejenih rojstnih letnikov, ki niso v vojaški evidenci ali niso služili v vojski kot potrjeni ali sposobni iz kakršnihkoli razlogov, se je do sobote dne 20. decembra 1919 zglasiti v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu« k zabeležbi. Kdor opusti zglasitev, tega zadene ostra kazen: — podaljšanje službe, plačevanje vojnice itd.

— Tako se ne sme postopati! Pišejo nam: Poštna uprava je okoli 150 poštnih uradnic poslala na začasnji dopust. V času dopusta pa razen nekaterih izjem ne dobiva uradnic sploh nobene plače, ne podpore. Pri sedaj vladajoči druginji je to, puščati dekleta, po večini stara okrog 20 let, brez vseh sredstev, nekaj nezalisanega. Ako je katera tako srečna, da je za časa dopusta lahko na svojem domu, še že gre. Kaj pa one, katere se ne morejo zanašati na drugo, kakor na svoj zaslužek? Ali jih žene ta brezvestnost naravnost do obupnih dejanj, ali pa si skušajo pridobiti po drugi poti zaslužka, seveda ne vedno po poštni. Veliko število odpuščenih pa ne zadržuje poštne uprave, da ne bi razpisovala novih praktičantskih mest. — Z ozirom na javno moralno se pozivljajo vse za to postavljene oblasti, naj preskrbijo, da nehajo te čudne razmere!

— Akcija za naše dobrovoljce. Poverjenstvo za socialno skrbstvo dobi te dni iz Beograda 300 parov čevljev in 100 kocev, da jih porazdeli med dobrovoljce. Res potrebni upravičenci naj vložijo prošnje Društvu jugoslovenskih dobrovoljcev v Ljubljani, ki prošnje vidira in vidirane pošlje najpozneje do 22. t. m. na goreenje poverjenstvu. Kdaj in kje bo razdeljevanje, bo pravočasno naznanjeno. Pri razdeljevanju bo sodeloval odposlanec Društva jugoslovenskih dobrovoljcev.

— Končana knjigoveška stavka. Vsed dobrohotnega posredovanja g. dr. Windišerja se je tudi ta stavka po možnosti obojestransko zadovoljivo končala. Minimalne, pred stavko določene plače, so bile namreč sledeče: 1. Pomočniki: a) za opročene do 1 leta 50 K; b) od 1 do 3 let 90 K; c) po treh letih 100 K in d) za specialiste (zlatilce) 130 K teden s k o. 2. Izvežbane pomožne delavke tedensko 40 K. Po novem dogovoru z organizacijo knjigoveškega osobla ter z zadrujo knjigovozov itd. za Slovenijo so se določile naslednje minimalne plače: 1. pomočniki: a) za opročene do 1 leta 120 K, b) od 1 do 3 let 150 K, c) po treh letih 180 K in d) za specialiste (zlatilce) 222 kron tedensko. 2. Kartonažne delavke: a) od 14. do 16. leta nezvezbane 6 K, izvežbane 8 K, b) od 16. do 20. leta nezvezbane 7 K, izvežbane 10 do 12 K in c) od 20. leta dalje nezvezbane 8 K 50 v, izvežbane 12 do 14 K dnevno. 3. Delavke v knjigovojnicah: za prvega polleta 42 K, od polleta do 1 leta 50 K, od 1 leta do 2 let 72 K, od 2 let dalje 90 K in za specialiste, ki so v svojih prejšnjih zaposlenih, pa 80 K

in 20% povšike tedensko. Vsemu delavstvu moškega spola, ki vsled sedanje nove minimalne tarife ne bi doseglo povšika plač z dne 1. oktobra 1919, se dovoli 30% povšike na njih plače kakor so jih imeli 1. oktobra 1919. Vsem delavkam, ki vsled sedanje nove minimalne tarife ne bi dosegle povšikajna plač z dne 1. oktobra 1919, se dovoli 20% povšike na njih plače z dne 1. oktobra 1919.

— Uradništvo in gledališče! Uradništvu vseh vrst je gledališče enako potrebno kot telesni živež. Uradnik ne rabi samo odpočitka duha, ampak tudi izobrazbe. To nudi gledališče. Zato se more le s priznanjem in s pohvalo sprejeti ukrep vodstva Dramskega gledališča, katero je na inicijativo Društva zasebnega uradništva sklenilo nuditi uradništvu vsak teden po eno predstavo po znižanih cenah. S tem se omogoči tudi manj situiranim uradnikom možnost, da smejo obiskovati gledališče. Zeleti bi le, da bi se priveditve vršile redno vsak teden. Vstopnice se dobe v predprodaji do dneva predstave za polovično ceno v pisarni Društva zasebnega uradništva, Gosposvetska cesta št. 12/II. (Marije Terezije). Uradništvo naj se pridno poslužuje te uglednosti in skrbi samo, da bode gledališče ob vsaki predstavi za uradništvu razprodano. Prihodnja predstava »Tate« se vrši v četrtek dne 18. t. m. Zeleti bi, da bi tudi vodstvo Opernega gledališča prišlo uradništvu nasproti z enakim ukrepom.

— Transporti pohoštva oseb vojne mornarice iz Pulja v domovino. Državljanii našega kraljevstva, kateri so služili v avstro-ogrski mornarici in imajo svoje pohoštvo v Pulju, ter želijo v svrhu prevoza pohoštva potovati v Pulj naj se ustme no ali pisмено obrnejo na Evidenčni i informativni urad za mornarice v Ljubljani. Belgijska vojašnica, zgradba V. soba št. 5, kjer dobijo potrebne informacije.

— Službi okrajnega zdravnika v Celju in Slovenjgradu. V »Uradnem Listu« deželne vlade za Slovenijo sta razpisani službi uradnega zdravnika za Celje in Slovenjgradec. Kakor znano, obsegala je službena pragmatika, ki jo je predložilo ministrstvo, določbo, da vstopijo vsi akademično izobraženi gospodje uradniki v IX. činovnem razredu v državno službo. Ker pragmatika še ni bila sprejeta, predlagal je Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro ministrstvu, da se vsi zdravniki, ki stopijo v državno službo, definitivno sprejmejo v IX. činovni razred. Upat je, da bo ministrstvo temu predlogu pritrjilo. S tem se nudi tudi našim uradnim zdravnikom obojna eksistencija, ker imajo poleg svoje stalne plače in pripadajočih draginskih doklad še dokaj privatnih dohodkov.

— Uradne ure pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani, za stranke: Sprejemne ure za stranke pri tem oddelku so od 10. do 12. ure dopoldne, izjemšji pri načelniku oddelka dr. Marnu in njegovem namestniku dr. Rateju, ki sprejemata stranke vsak dan od 11. do 12. ure. Pri strankah z dežele veljajo izjeme, če ne morejo priti ob označenem času.

— Likvidacija premoženja tujih državljanov. Ker je mirovna pogodba v Avstrijo in Bolgarijo podpisana, bo vlada že te dni pričela z likvidacijo premoženja tujih podanikov. ki se nahajajo pod državnim sekvestrom.

— Državna puškarska strokovna šola v Borovljah. Začetkom meseca januarja 1920 se prične na drž. puškarski šoli v Borovljah na Slov. Koroškem s srednjim poukom v vseh 4. letnikih. Dosedanji učenci kakor tudi oni, ki se želijo posvetiti puškarski stroki, se naj v svrhu vpisovanja zglase v spremstvu starišev ali njih namestnikov v ravnateljski pisarni puškarske zadruge vsak dan, izvemšji nedeljo in praznik od 9.—11. ure in vbenem prinesejo seboj zadnje sprječevalo te šole, novinci zadnje ljudskošolsko sprječevalo in krstni list ali domovnico. Pismene prošnje za sprejem je treba predložiti do 30. t. m. na ravnateljstvo zavoda. Tem prošnjam je priložiti kakor je že omenjeno: krstni list ali domovnico, zadnje šolsko sprječevalo in sprječevalo o vedenju in izjavo starišev oziroma varuha. Šolnina se ne pobira. Preskrba učenca s stanovanjem, hrano, obleko itd. je stvar starišev, oziroma varuha. Za sprejem se zahteva kot najnižja starost 14 let, telesna sposobnost za puškarska dela in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola.

— Javna predavanja bo začela prirediteljica po Novem letu Zveza prosvetnih društev, ki ima začasno sedež v Celju. Predavati so že obljubili številni odlični kulturni delavci kot: pesnik Oton Zupančič, pisatelj Fran Albrecht, profesor Anton Melik - Loboda, prof. dr. Plešič, pisatelj dr. Jože Glonar, profesor in pisatelj dr. Grošelj, zdravnik dr. Mirko Černič, zdravnik dr. Zalokar,

pisatelj dr. Ivan Lah, prof. M. Pirč, prof. dr. Pivko in dr. Pritegnil pa smo tudi brate Hrvatice in Srbe, če bo kazalo naše občinstvo dosti zanimanja za predavanja. Pozivljamo vsa nepolitična kulturna društva, da pristopijo k Zvezi ter javijo, če in kdaj si želijo predavanja. Stroške predavanj bo trpela deloma Zveza, deloma pa dotično društvo. — Slovensko inteligenco pa tem potom prosimo, da se z lubežnostjo oprime predavateljstva in nam javi svoje sodelovanje.

— Prostovoljno delo. Delavci premogokopov v Plizju in Stifirsku so sklenili, da bodo prostovoljno delali tudi vsako nedeljo do konca l. 1920. Do takrat namreč upajo, da bo država prestala sedanjo premožokopno krizo in se bodo razmere uredile.

— Odbor društva političnih prežančancev ima jutri v torek ob 20. uri sejo v uredništvu »Slov. Naroda«.

— Izprememba uradnih imen poštne uradov. Izpremene se naslednja uradna imena poštne uradov: Zreče pri Konjicah se bo imenovalo odslej Zreče; Zgornje Jezersko se bo nazivalo Jezersko; Bela se bo imenovala Kopaljšče Bela, Možica bo odslej Mežica, Sv. Vid v Podjuni se izpremeni v Sv. Primož v Podjuni.

— Poštni urad Turnišče (Prekmurje) se je začasno zaprl. Njegovo poslovanje je prevzel poštni urad v Beltincih.

— Otvoritev poštne nabiralnice Tišina pošta Rankovci v Prekmurju. Dne 1. septembra t. l. je začela poslovati poštna nabiralnica v Tišini v okolišju poštne urada v Rankovcih.

— Direktni vlaki Maribor - Zagreb. Od 15. decembra bosta vozila direktna osebna vlaka iz Maribora v Zagreb in obratno in sicer vlak št. 5a/504, ki odhaja iz Maribora ob treh jutraj in dohaja v Zagreb okoli osmih, nazaj pa vlak št. 503/32, ki odhaja iz Zagreba ob 13 urj 10/10 minut in prihaja v Maribor ob 19.41. Tudi iz Ljubljane v Zagreb bosta vozila direktna vlaka in sicer iz Ljubljane v Zagreb št. 42/510, ki bo odhajal iz Ljubljane ob 17.55 in prihajal v Zagreb ob 22. uri, iz Zagreba v Ljubljano pa vlak št. 507/37, ki bo odhajal iz Zagreba ob 5. jutraj in prihajal v Ljubljano ob 10.15. Brzovozna vlaka št. 815 in 810/826 izstaneta. Na progi Maribor - Špilje - Ljutomer vozi vlak 812a/823a in v protismeri vlak št. 1802/51. Na tej progi izstaneta vlaka št. 50/1801 in št. 1826a/821a. Vse to velja od 15. decembra.

— Most čez Muro pri Moti. Deželna vlada je odredila, da se takoj začne graditi most čez Muro in sicer na Moti pri Ljutomeru.

— Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani in Istro se je preselil v deželni dvorec, pritišče, na levo, vhod soba št. 37. Stranke se sprejemajo ob delavnikih od 11. do 12. dopoldne.

— Žensko zavetišče. Društvo za prosveto žensk in zaščito njihovih pravic je osnovalo s pomočjo mestne občine, državnega urada za zaščito dece in zdravstvenega odseka pokrajinske vlade zavetišče za noseče ženske, za otročje in dojenke. Zavetišče se nahaja v Kopaljščinu in je 9. decembra že začelo sprejemati ženske. Vsaka noseča ženska in otročje, ki nima sredstev, ostane v zavetišču, dosler se ne najde zanj primerna služba, in sicer za ženske posle v hiši, kjer bo mogla imeti mati dete pri sebi in za vsaj trikrat na dan podoljiti; za dojenke pa se bodo poiskale družine, ki se bodo zanje brigale.

— Službe za učiteljice ročnih del. Višji šolski svet v Ljubljani opozarja na razpis služb za učiteljice ženskih ročnih del na javnih ljudskih in meščanskih šolah v Sloveniji, ki ga pridružuje uradni list v št. 178.

— Ponesrečil se je dne 8. t. m. med vožnjo v domovino pri Wildonu medicinek Nikolaj Hranilovič, doma iz Bele Kraljine. Bil je težko poškodovan na glavi in na vratu. Ponesrečevan so na njegovo željo prepeljali v bolnico v Maribor.

— V Gradcu je umrl vpkoleni šolski svetnik in profesor Ivan Papež v starosti 81 let. Pokojnik je bil rojen v Boštanjju na Kranjskem in je študiral v Celju in v Gradcu. Deloval je na raznih učnih zavodih na Štajerskem in stopil l. 1903. kot profesor deželne višje realke v Gradcu v pokoj.

— Umrla je dne 11. oktobra v Breznu ob Dravi, kamor jo je malone pred štiritimi leti vrgla begunska usoda, gospa Hanica dr. Ozvaldova. Njena smrt je tragična in obenem resno značilna. Umrla je po nepotrebnem s 33. letom; toda v okoliščinah, ki so prišle nad njo, ne da bi jih bila sama najmanj zakrivila, je morala umreti. Osvobojeno domovino našo je ljubila kakor le malokdo in za njeno osvoboditev trpela toliko, da se vrtoglavoštvu naše dobe jedva o tem sanja. In vendar se njeni prebridki izkušani rodninci do danes ni posrečilo, v osrčju te domovine, kamor kliče očeta dolžnost, dobiti stanovanja, čeprav že pol leta opozarja na prečerno Nem-

ko, ki se sama samcata objestno šopiri v stanovanju s tremi sobami. In to skoraj neverjetno dejstvo je imelo za posledico — smrt vzorne soproge in zlate mamice. A »čudaki« pravijo, da na rodbini, ki ji podlago tvori dobra mati, najzanesljiveje sloni — država. Caveant consules... Bodi preblagi pokojnici zemljica lahka v tistem kotičku Jugoslavije, kjer se je pač najmanj nadejala najti svoj grob!

Umrla je v Ljubljani gdč. Anica Orehek, vrla telovadka Sokola II. Pogreb bo v torek ob 4. popoldne iz deželne bolnice. Blag ji spomin!

Soja upravnega odbora »Narodno tiskarstvo« je v ponedeljek ob 19.

Kultura.

— Komorni večer Lj. Zvona dne 22. t. m. se preloži, ker je moral primarij kvarteta Zika odpotovati k svojemu bolnemu očetu na Češko.

— Nagrado v znesku 5000 K, ki jo je razpisalo lani uredništvo »Slovenca« za najboljšo skladbo pesmi »Trozveznica«, je prisodilo razsodišče, sestojče iz skladateljev dr. Kimovca, Kogoja, Lajovica in Premrla, soglasnim sklepom skladbi, doposlani pod geslom »Iz naroda za naroda«, ki jo je zložil glasbenik Lucijan Marija Škerjanc.

— Klavirski album. Pravkar je izšel v izdaji »Glasbene Matice« Pavčičev Klavirski album za mladino. Ker obsega isti vse najlepše slovenske narodne pesmi prirejene za klavir, se slavnemu občinstvu prav toplo priporoča. Posebno ga je priporočati kot božično in novoletno darilo. Dobiva se izključno le v »Glasbeni Matici« za malenkostno ceno 16 K.

— Veliki slovenski spisovalnik. Stavil prof. H. Podkrajšek. Cena 24 K. V tej zbirki so vzorci za pisma, listine in vloge, ki jih bodo s pridom rabili zasebniki, trgovci in obrtniki. Uvodoma je podana kratka slovnica slovenskega jezika in pregled slovenske ortografije. Spisovalnik je prav spretno in praktično sestavljen. Priporočamo ga vsakomur. Knjigo je izdala tvrdka Kleinmayer & Bamberg. Dobiva se pri isti tvrdki.

— Francoski zavod za slavjanske študije. LDU, Pariz, 13. decembra. Danes so tukaj slovesno otvorili francoski zavod za slovenske študije. Otvoritvi so prisostvovali g. Trumbič, dr. Kramar in knez Lvov. Trumbič je v svojem govoru povdarjal pomembnost tega zavoda za Jugoslovane.

Izvozna carina.

Ze koalicijska vlada je postavila v proračun za leto 1919. osnovno izvozne carinske tarife. Ko se je v parlamentu stvar zavlačevala, izdala je generalna direkcija na lastno pest redni oktobra ukaz, s katerim je kratkoma ves izvoz prepovedala. Teden pozneje je izdala nato kratko naredbo o izvoini carini v odstotkih vrednosti blaga na domačem tržišču in na razliko med ceno doma in na inozemskem tržišču. Naredba je bila tako splošna, da je bilo praktično izvrševanje nemogoče. Medtem je prevzelo zadevo izvoinni carin trgovinsko ministrstvo, ki je izdalo na podlagi sklepa ministrskega sveta z dne 5. novembra na sledečih glavnih točkah osnovano izvožno carinsko tarifo: Vse blago se razdeli na štiri skupine, in sicer:

a) blago, čigar izvoz je dovoljen v neomejeni meri in brez izvozne carine; b) blago, čigar izvoz je dovoljen proti plačanju carine v neomejeni meri; c) blago, čigar izvoz je dovoljen le v določenem kontingentu proti plačanju izvozne carine; d) blago, čigar izvoz je prepovedan.

V prvo kategorijo so uvrstili med drugim zeleno in suho sočivje, kisló sočivje, vse sadje, hmelj, sita, zdravilne rastline, mineralno vodo, cement, vapno, antimon, bauxit, magnezit, karbid, špke, slamnike, zobotrebce, leseno kuhinjsko posodo, knjige, bruse, fino keramiko, kovane želje, cinkasto pločevino in črni baker.

Danes je že gotovo, da se da izvažati na podlagi te naredbe iz Slovenije krompir, kisló zelje ter mnogo drugega sočivja, kar ni ravno v interesu konzumenta. Na drugi strani pa niso tu obsežni vsi izdelki naše domače industrije ter tovarniških industrij, ki izdelujejo predmete, za katere ni v našem kraljestvu sploh nobene ali pa le neznatna poraba. Sem spadajo nekateri specialni izdelki železne in jeklene industrije na Jesenicah in v Ravnah, steklarske industrije v Hrastniku, elektrodne tovarne na Dobravi itd.

Ako se namesto žive govedine izvažajo meso, se računa 250 kg svežega ali pa 200 kg nasoljenega, oziroma 80 kg suhega mesa na eno govedo. Pri prešilih se računa za 1 živ komad 100 kg svežega prešičevega mesa ali 80 kg soljenega ali pa 70 kg slaninice, oziroma 65 kg masti ali 65 kg suhe slaninice ali pa 45 kg mesnih izdelkov.

Za oni del kontingenta, ki pripade na Slovenijo se plača carina v Ljubljani. Odredba ne določa ničesar, komu se sme prideliti kontingent, in je gotovo, da je nevarnost velika, da oni izvoznik, ki je prvi izvedel za kontingent, plača carino za celo množino in drugi izvozniki, ki pridejo za njim, ne dobe sploh ničesar.

Najbolj neugodno v celi naredbi je določilo, da je ministrstvo vse predmete, ki niso obseženi v prvih treh kategorijah, dalo v četrto skupino, katere izvoz je sploh prepovedan. Naravna posledica tega bo, da ako se v najkrajšem času naredba ne bo revidirala, da bodo ravno naše veleindustrije morale gotovo obrate ustavit in delavstvo kratkoma odpuštili.

Izvozna carina je imela biti samo prehodni gospodarski regulator naše zamenjavne trgovine. V sedanjih verzijah pa ne štiti zadostno našega konzumenta, nasprotno pa ovira našo industrijo in je zopetne revizije nujno potrebna.

Narodno gospodarstvo.

— Vojna posojila. Akcijski odbor za ureditev vprašanja glede vojni posojil je sklenil izdati sledeči komunikacije: Na sestanku dne 28. novembra 1919 v posvetovalnici mestnega magistrata Ljubljanskega zbrani interesente uvidevajo potrebo, da se posveča vprašanju vojnega posojila največjo pozornost. V ta namen se osnuje poseben odbor, ki se bode pečal s tem vprašanjem. Navzoči se izrekajo za potrebo strokovne objasnitve vprašanja v publicistiki. Zainteresirati je vlado, deželno in centralno, o interesu ohranitve tega posojila ter zahtevati popis posojila. Pri vodstvih listov je treba doseči, da se prinašajo le stvarni članki, cenzurirani od tega posebnega odbora. Vlada se naprosi, da odpošlje v ta odbor dva svoja zastopnika. Odbor se je konstituiral sledeče: Častna predsednica: Dr. Anton Bonaventura Jeglič, knezoškof ljubljanski. Dr. Ivan Tavčar, župan stolnega mesta Ljubljane. Predsednik: Dragotin Hribar, industrijalec in predsednik za Kranjsko hranilnico. Tajnik: Dr. Ivan Černe, lastnik Gospodarske pisarne; dr. Ivan Černe za privatnike. Odborniki: Dr. Ferdinand Čekal, stolni kanonik za cerkvene ustanove; dr. Mohorič Jakob, odvetniški kandidat za Zadružno zvezo; dr. Oton Papež, predsednik deželnega sodišča za pupile; Pečanka Ladislav, nadravatelj Ljubljanske kreditne banke; Praprotnik Avgust, ravnatelj Jadranske banke; Rašica Gjuro, ravnatelj Kranjske deželne banke, za banke; dr. Windischer Fran, tajnik trg. in obrtniške zbornice in Zveza slovenskih zadrug po svojem zastopniku. Dr. Fran Černe, tajnik Mestne hranilnice in posl. dr. V. Kukovec. Poslovni prostori akcijskega odbora se nahajajo v Gospodarski pisarni dr. Ivan Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, telefon 37, vendar naj se pa privatniki obračajo samo pisмено na Akcijski odbor pod naslovom: Akcijski odbor, Ljubljana poštni predal 147, ker uradniških moči ni na razpolago, ter se bode tudi vse potrebno objavilo sproti v listih, da bodo vsi interesente o vsem zadostno obveščeni.

— ng Zamenjava kron v dinarje. LDU, Split, 14. decembra. (DDU.) »Politika« javlja: V finančnem ministrstvu se še vedno razpravlja o valutnem vprašanju. Finančni minister dr. Veljkovič misli, da bi markiranje kron kar najprej zamenjal z državnim dinarjem v razmerju 4:1 in sicer tako, da bi bil na prvi strani napis n. pr. 10 dinarjev, na drugi pa napis 40 K. Naposled bi se videlo, koliko kron se nahaja v državi in kakšna je resnična vrednost kron in državnega dinarja. Ker je večji del novih dinarskih bankovcev že natisnjen, se bo vrednost teh dinarskih bankovcev zaznamovala posebej v kronah. Na ta način bi bilo na petdinarskih bankovcih natisnjeno na drugi strani 20 K i. t. d.

— ng Ameriško - nemška trgovina. Po statističnih podatkih iz Washingtona je bilo do decembra 1919 iz Zedinjenih držav uvoženega blaga v Nemčijo za 8 milijonov 800.000 dolarjev, iz Nemčije je šlo v Ameriko v istem času raznega blaga v vrednosti 1.500.000 dolarjev.

— Ng Češkoslovaška paroplovba od Hamburga do Črnega morja. Češkoslovaška družba za paroplovbo je otvorila svoje zastopstvo v Hamburgu. Dogovori z vlado Jugoslavije in Romunije glede otvoritve zastopstva v treh drugih državah so dovršeni in tako bo družbi omogočen paroplovni promet od Hamburga do Črnega morja.

— Ng Pomorski program Zedinjenih držav. Predsednik trgovskega odseka v amerškem senatu Jones je predložil zakonski načrt o pomorskem programu Zedinjenih držav. Ob tej priliki je izjavil, da bodo imele Zedinjene države koncem leta 1920. trgovsko mornarico s skupno tonažo 18 milijonov ton.

Ng Italijansko - bolgarska trgovska banka. V Soliji se je osnovala z italijanskim kapitalom nova banka pod imenom Italijansko - bolgarska trgovska banka, ki priča o vedno večjih italijansko-bolgarskih zvezah na ekonomskem polju.

Ng Kredit naši trgovini, industriji in obrti. LDU Beograd, 9. decembra. Beograjska podružnica »Muzeja za mednarodno trgovino in industrijo v Parizu« priobčuje, da je uprava tega podjetja sklenila dati jugoslovanskim trgovcem, industrijalcem in obrtnikom za dvesto milijonov francoskih frankov blaga na kredit.

Ng Potovanje v Romunijo. LDU Beograd, 9. decembra. Romunsko poslaništvo objavlja: Naznanja se, da je vstop v Romunijo dovoljen le onim jugoslovanskim državljanom, katerih potni listi so vidirani po romunskem poslaništvu v Beogradu.

Ng Kruška družstva. Dne 12. decembra se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma občni zbor Ruskega kruška. Zborovanje je otvorila predsednica gospa Terezina Mihajlova dr. Jenkova.

Ng Demobilizacija rezervnih častnikov. LDU Beograd, 14. decembra. Tekom tega tedna bo izšla naredba vrhovne komande o demobilizaciji vseh rezervnih častnikov.

Ng Naša posojila. LDU Beograd, 14. dec. Ljstj poročajo iz Pariza: Pogajanja našega ministrstva z Louchierjem se ugodno razvijajo. Ministra Draškovič in Stojanovič sta konferirala s francoskim ministrom ločeno od mirovne konference.

Ng Vrednost krone se dviga. Beograd, 14. decembra. Vrednost krone je poskočila. V Beogradu so včeraj plačevali za 100 dinarjev 375 K.

Ng Kurz krone napram dinarju. Zagreb, 15. decembra. Kurz krone napram dinarju je na beograjski borzi vedno čez 400. Danes je notiral 412. V beograjskih trgovskih krogih se pripoveduje, da vrže Srbska narodna banka vsak dan po svojih prijateljskih zastopnikih velike množine kron na borzo.

Ng Slike za drž. muzej. LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

Ng Sladkor v Strumici. LDU Beograd, 14. decembra. V ministrstvu za kmetijstvo je bilo danes posvetovanje delegatov vseh tvornic sladkorja v naši državi.

umrlo gospe Tatijsane Ivanovne Durdine. Nato so bili sprejeti odborovi predlogi, da za enkrat ostanejo stara pravila v veljavi, da se odbor pomnoži na 14 članov (s predsednico 15) in da se učni tečaj takoj otvorijo.

Nainovejša poročila. PROSLAVA KRSTNEGA IMENA KRALJA PETRA.

LDU Beograd, 14. decembra. Včeraj na dan sv. Andreja je bila povodom krstnega imena Nj. Veličanstva kralja v saborni cerkvi svečana služba božja, kateri so prisostvovali člani vlade, častniški zbor in višji uradniki.

NAŠ PRESTOLONASLEDNIK V PARIZU.

LDU Beograd, 14. decembra. »Politika« javlja o regentovem bivanju v Parizu nastopno: Pred nekoliko dnevi je vrnil perzijski šah prestolonasledniku Aleksandru poset v njegovem stanu v hotelu Continental.

LDU Beograd, 14. decembra. Tekom tega tedna bo izšla naredba vrhovne komande o demobilizaciji vseh rezervnih častnikov.

NAŠA POSOJILA.

LDU Beograd, 14. dec. Ljstj poročajo iz Pariza: Pogajanja našega ministrstva z Louchierjem se ugodno razvijajo. Ministra Draškovič in Stojanovič sta konferirala s francoskim ministrom ločeno od mirovne konference.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. V ministrstvu za kmetijstvo je bilo danes posvetovanje delegatov vseh tvornic sladkorja v naši državi.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

jurdično finančno vprašanje, ki naj bi bilo popolnoma neodvisno od vprašanja nabav, ki jih namerava francoska izvesti v naši državi.

Vrednost krone se dviga. Beograd, 14. decembra. Vrednost krone je poskočila. V Beogradu so včeraj plačevali za 100 dinarjev 375 K.

Kurz krone napram dinarju. Zagreb, 15. decembra. Kurz krone napram dinarju je na beograjski borzi vedno čez 400. Danes je notiral 412. V beograjskih trgovskih krogih se pripoveduje, da vrže Srbska narodna banka vsak dan po svojih prijateljskih zastopnikih velike množine kron na borzo.

Slike za drž. muzej. LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

Sladkor v Strumici. LDU Beograd, 14. decembra. V ministrstvu za kmetijstvo je bilo danes posvetovanje delegatov vseh tvornic sladkorja v naši državi.

Demobilizacija rezervnih častnikov. LDU Beograd, 14. decembra. Tekom tega tedna bo izšla naredba vrhovne komande o demobilizaciji vseh rezervnih častnikov.

Naša posojila. LDU Beograd, 14. dec. Ljstj poročajo iz Pariza: Pogajanja našega ministrstva z Louchierjem se ugodno razvijajo.

Vrednost krone se dviga. Beograd, 14. decembra. Vrednost krone je poskočila. V Beogradu so včeraj plačevali za 100 dinarjev 375 K.

Kurz krone napram dinarju. Zagreb, 15. decembra. Kurz krone napram dinarju je na beograjski borzi vedno čez 400. Danes je notiral 412.

Slike za drž. muzej. LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

Sladkor v Strumici. LDU Beograd, 14. decembra. V ministrstvu za kmetijstvo je bilo danes posvetovanje delegatov vseh tvornic sladkorja v naši državi.

Demobilizacija rezervnih častnikov. LDU Beograd, 14. decembra. Tekom tega tedna bo izšla naredba vrhovne komande o demobilizaciji vseh rezervnih častnikov.

Naša posojila. LDU Beograd, 14. dec. Ljstj poročajo iz Pariza: Pogajanja našega ministrstva z Louchierjem se ugodno razvijajo.

Vrednost krone se dviga. Beograd, 14. decembra. Vrednost krone je poskočila. V Beogradu so včeraj plačevali za 100 dinarjev 375 K.

Kurz krone napram dinarju. Zagreb, 15. decembra. Kurz krone napram dinarju je na beograjski borzi vedno čez 400. Danes je notiral 412.

Slike za drž. muzej. LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

Sladkor v Strumici. LDU Beograd, 14. decembra. V ministrstvu za kmetijstvo je bilo danes posvetovanje delegatov vseh tvornic sladkorja v naši državi.

Demobilizacija rezervnih častnikov. LDU Beograd, 14. decembra. Tekom tega tedna bo izšla naredba vrhovne komande o demobilizaciji vseh rezervnih častnikov.

Naša posojila. LDU Beograd, 14. dec. Ljstj poročajo iz Pariza: Pogajanja našega ministrstva z Louchierjem se ugodno razvijajo.

Vrednost krone se dviga. Beograd, 14. decembra. Vrednost krone je poskočila. V Beogradu so včeraj plačevali za 100 dinarjev 375 K.

Kurz krone napram dinarju. Zagreb, 15. decembra. Kurz krone napram dinarju je na beograjski borzi vedno čez 400. Danes je notiral 412.

Slike za drž. muzej. LDU Beograd, 14. decembra. Komisija, ki jo je ministrstvo za prosveto določilo, da nakupi slike na umetniških izložbah, je dovršila svoje delo.

Sladkor v Strumici. LDU Beograd, 14. decembra. V ministrstvu za kmetijstvo je bilo danes posvetovanje delegatov vseh tvornic sladkorja v naši državi.

Demobilizacija rezervnih častnikov. LDU Beograd, 14. decembra. Tekom tega tedna bo izšla naredba vrhovne komande o demobilizaciji vseh rezervnih častnikov.

Aprovizacija.

Samopomoč, gospodarska zadruga javnih nameščencev in vpokojencev v Ljubljani je razdelila med svoje člane krompirja in moke; od četrtka 18. decembra se začne razdeljevanje masti, fižola, soli, jajc in vžgalic.

Zadrugi člani »Samopomoč« v Ljubljani in okolici morajo tekem tega tedna plačati drugi obrok deležev ali osebno v zadrugi pisarni ali po pošti s položnico.

Splošna gospodarska zadruga, Gosposvetska cesta (Marije Terezije cesta) št. 2 pri kavarni Evropa, bo začela v ponedeljek dne 15. decembra razdeljevati krompir. Radi male množine, ki jo je zadruga za enkrat dobila, bo dobil vsak član zadruga za enkrat le 100 kg.

Vsi krušni komisariji se vavijo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši radi cenejših živil, v torek, dne 16. decembra 1919 ob 6. zvečer v veliki dvorani na magistratu.

Vse krušne komisije bodo uradovale in sicer: v četrtek, dne 18. decembra 1919 ob 8. do 12. ure dopoldne radi izdaje izkaznice za sladkor.

Lesni producenti, izvoz lesa v inozemstvo, so naprošeni, da vpošljejo svoje ponudbe pod šifro »Lesni izvoz 1920« na upravo »Sl. N.«

Stikalnica za kopiranje, blagajna pisalni stroji in tehnica za težo 500 kg z utežmi, vse v dobrem stanju se želi kupiti.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane.

Raznoterosti.

Izgube v svetovni vojni. Po poročilu glavnega poročevalca v francoskem parlamentu L. Marina, znašajo izgube v svetovni vojni do zaključnega premirja, to je do 11. novembra 1918 na mrtvih in pogrešanih v entitah državah skupno 3.643.515.

Arhive v Budimpešti, nanašajoče se na zgodovino jugoslovanskega naroda, bo pregledal dr. Jovan Radović, profesor zgodovine na beograjskem vseučilišču, po nalogu ministrstva prosvete.

Nov pravilnik za telegrafsko službo stopi v veljavo z novim letom 1920. Pravilnik se nanaša na celokupno službo v vsem kraljestvu.

Svetovna unija proti tuberkulozi. Zastopniki vlad Zedinjenih držav, Anglije in Francije, ki so se energično oprijele borbe proti tuberkulozi, so zborovali pred kratkim pod predsedstvom Leona Bourgoisa in sklenili, sklicati drugo leto konferenco, da se stori unija antituberkuloznih društev v državah, ki bodo v zvezi narodov.

Ciganske nadloge se hočejo izbežiti v Čehi - Slovaški potom posebnega zakona, ki bi zabil zabranil potikanje ciganskih tolp po kmetih ter bi jim odkazal bivališča ali v občinah, v katere so pristojne, ali na drugih določenih krajih.

Boj analfabetstvu! Zagrebški župan dr. Skrlj je bil izdal pretekli mesec poseben poziv za prosvetno delovanje v Zagrebu. V pozivu konstatira, da 20.000 zagrebških prebivalcev ne zna ne pisati, ne štiti. Poziv obradi zaželjeni uspeh. Stremiti moramo za tem, da v Jugoslaviji ne bo nobenega analfabeta!

Podjetnost v Belgiji. Agence Havas poroča: »Solre« javlja, da se finančni minister Delacroix zaveza za angleški konzorcij, ki bi dal Belgiji posojilo 1/4 milijarde frankov z jako zanimivimi pogoji. Konzorcij bi dobil dovoljenje, zgraditi na belgijski zemlji kanal med Anverzo in med Renom. Belgija bi prevzela delo in bi dobila gradivo.

Na češki univerzi v Pragi je upisanih sedaj toliko dijakov kakor še nikdar doslej, vseh skupaj je namreč 7049; izmed teh na pravni fakulteti 2764, na medicinski 2560.

Polet v Avstralijo. Kakor poroča kabelska vest iz Port Darwina (Avstralija), je angleški letalec, kapitan Ross-Smith srečno pristal v Avstraliji. S tem svojim poletom si je priboril nagrado v znesku 10.000 funtov sterlingov, ki jo je razpisala avstralska vlada.

Poizvedbe.

Premanjal se je v noč od nedelje na ponedeljek v Prešernovi ulici črn klubok, odda naj se pri upravnistvu »Sl. Naroda.«

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne.«

Mučj Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevoga pravega Elza fluida, in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 velikih specialnih steklenic 24 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik, en komad 3 K 50 v.

Želodec Vla nj v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 12 K. Pravi balsam 12 steklenic 24 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 10 K. — Omot in poštnina posebel, a nalceneje. Evgen V. Feller, Stobjca donja, Elza trg, št. 238, Hrvatska.

Preivalka (šeparica) za čevljarstvo obrt se sorieme takol. — K. Majce in drug, Ljubljana, Radeckega cesta 6. 10415

Brockhausov Konversations-Lexikon 17 zvezkov, skoro novih se odda za K 560. Ponudbe na upravo pod I. Z. 605-10418.

Prodajam 40—50 vagonov borovih drv. Dobava takoj tudi posamezne drve. vagona. Ponudbe z najvišjo ceno za 100 kg franco vagon na Al. Schrey, lesna trgovina, Jesenice, (Gorenjsko). 10432

Zobotehnik spreten in samostojen, kateri bi bil sposoben in bi želel vstopiti v dobro vpeljani zobozdravniški atelje na deželni kot družnik, naj piše na urrav. »Sl. Naroda« pod »Zobotehnik 10434« do 20. t. m. 10434

Kupi se vsaka množina okroglega, tesanega in rezanega lesa (Zaganc) po ugodnih cenah. V ponudbah naj se množina ter vrsta lesa označi. Malenšek M. lesotirzec, Maribor.

Drva. Koncipijenta, bukova in gabrova kupi Svicarska izvozna trdnica Ponudbe z navedbo množine in cene na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Trgovskih zvez z velikimi agenturami in trgovinami vsake stroke v tuzemstvu in inozemstvu išče trgovska firma »Excelsior«, Graz, Sackstrasse 27, Telefon 3484. Brzovjavni naslov: Excelsior, Graz.

Sprejem takoj popolnoma izvežbanega absolutno čistega s prvovrstnimi izzanesljivjega čoferja pričevali. Ponudbe na naslov Vinko Vabič, Ljubljana. 10398

Kontoristinija samo boljša moč večša slovenske in nemške stenografije ter strojepsija se sprejme za takojšnji nastop. Ponudbe z zahtevno plače na poštni predal 123 Ljubljana. 10426

Sprejem sollicitatoria ali sollicitatorice, večšo strojepsija ev. slov. stenografije. Vstop čim preje. Dr. Anton Švirgel, odvetnik v Ljubljani, Dalmatinova ul. 11. 10411

2 kontoristiniji veščih vseh pisarniških poslov se takoj sprejmeta. Javijo naj se le gospodične z daljšo prakso. — Ponudbe pod »Za dobro delo dobra plača 10413« na upravo.

Istom vešču ključavničarje in kovinske strugarje. Stalno nameščenje. Ignac Jellenc, tvornica imenih štednjaka i bravarske robe Karlovac. 10437

Drva. Koncipijenta, tudi začetnika sprejme takoj dr. Tone Gosak, odvetnik v Ptuj. 10423

Trgovskih zvez z velikimi agenturami in trgovinami vsake stroke v tuzemstvu in inozemstvu išče trgovska firma »Excelsior«, Graz, Sackstrasse 27, Telefon 3484. Brzovjavni naslov: Excelsior, Graz.

Vzorna voditeljica (nadzornica) za večje se sprejme. Pogoji: Večletna praksa s prav dobrimi spričevaji. Znanje več jezikov in pisavi in govora. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe s sliko na upravo. Slovenskega Naroda pod šifro »Hotel 10396«.

Sedlo skoro novo se zelo ceno prodaja. Kje, pove uprav. Sl. N. 10400

Oves se kupi. Pismene ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod OVES 10425. 10425

Večja množina štedilnikov je naprodaj. Poizve se Jeranova u. 11.

Spretna šivilja se priporoča za delo na dom. Naslov pove upravnistvo. 10420

Knjigovodkinjo s prakso in lepo pisavo išče trdnica H. KENDA, Ljubljana. 10414

Prodajam eno lepo veliko pis. mizo. Selenburgova ulica št. 11. od 2—4. pop. 10428

Šivilja za otroške obleke se priporoča. Naslov se izve Haring, strojno pletenje, Čevljarstva ul. 4. 10256

Sprejem takoj koncipijenta. Plača do dogovoru. Dr. Karlovšek v Celju. 10380

Kupim ski, Goertzov daljnogled, foto grafski aparat, vse le v naj boljšem stanju. Ponudbe na upravnistvo »Sl. N.« pod »Dijak«/10.99

Vinske posode, hrastove, se prodajo, odda okrog 160 hl. Cena 80 vin. za 1 l. Ponudbe na upravo lista pod »Hrastovi sodi 10417«.

Iščejo se zastopniki vseh krajev Jugoslavije, kateri obiskujejo trgovce s papirjem in pisalnim blagom, da bi vzeli seboj za prodajanje jako iskran predmet. Posebna možnost velikega zaslužka! Dopisi na M. Rührwilt, Graz, Keesgasse 3/L. 10422

Prodajam pristen brinjevec v Znanjar-jezicu. ni F. Kraji 10389

Prostor za trgovino in skladišče se vzame v najem. Oddajalci se dobro plačajo. Breznik, Tabor 5. 10353

Išče se stanovanje za dijaka s hrano. Ponudbe pod »Drugošolec/10427« na upravnistvo »Sl. N.« 10427

Kupi se dobro ohranjena blagajna (Wertheim) srednje velikosti Ponudbe pod »blagajna/10364« na upravnistvo »Sl. N.« 10364

Lesni producenti, ki se zanimajo za izvoz lesa v inozemstvo, so naprošeni, da vpošljejo svoje ponudbe pod šifro »Lesni izvoz 1920« na upravo »Sl. N.« 10375

Ogija bokovega dva vagona dobavno takoj naprodaj. Interesenti naj pošljejo svoje naslove pod »Ogije 2783b, poštno ležajo, Ljubljana do 15. t. m. 10385

Stikalnica za kopiranje, blagajna pisalni stroji in tehnica za težo 500 kg z utežmi, vse v dobrem stanju se želi kupiti. Ponudbe na poštni predal 155. 10406

Kupi se hiša, solidna zgradba, če mogoče z dvoriščem v bližini vrednosti K 200.000 eventualno večja gradbena parcela na prometnem kraju Ljubljane. Ponudbe pod »Hiša 433 10365« na upravo lista. 10365

Odvetnik dr. Ivo Česnik naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Kandiji - Novem mestu (v dr. Buhovi vili.)

Knjigovodja ::: ki bi želel tudi na deželo, se takoj sprejme. Pismene ponudbe naj se predložijo osebno v pisarni Žitnega Zavoda v Ljubljani.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Anton Ponikvar naznanja v svojem, v imenu svojega sinčka in vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njegova nadvse ljubljena soproga, mati in sestra, gospa

Ivana Ponikvar soproga mesarja v ponedeljek, dne 15. decembra 1919, po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 16. decembra 1919 ob polu dveh popoldne iz hiše žalosti Poljanska c. 54 na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi ji blag spomin!

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljuje za mnogobrojno udeležbo pogreba svoje pokojne soproge ter za daritev krasnih vencev. — Osobito pa še slavnemu pevskeemu društvu »Lira« za petje žalostink.

KAMNIK, 12. decembra 1919.

France Žerovnik.

Knjigovodja ::: ki bi želel tudi na deželo, se takoj sprejme. Pismene ponudbe naj se predložijo osebno v pisarni Žitnega Zavoda v Ljubljani.

!! ČRKOSTAVCE !!

SPREJME „Narodna tiskarna“.

Veletrgovina na debelo z manuf. blagom Hedžet & Koritnik, Ljubljana

se je preselila v **Frančiškansko u. 4.** (dvorišče) Dobavlja prvovrstno manufakturno, sukmeno in perilno blago iz Anglije, Francije in Italije.

ZDRAVILNI VRELEC najobilnejši vseh poznatih natrijovih vrelcev. Kot zdravilna voda od zdravniških avtoritet radi svojega jako raztvarjajočega in kislino zatirajočega učinka posebno priporočena proti mehurnim, ledvičnim, želodčnim boleznim, protinu in nahodu. Najboljše zdravilno sredstvo proti pesku in kamenčku.

GIZELA VRELEC prvovrstna namizna voda s posebno bogato vsebino ogljikove kisline. Najprikladnejše za mešanje s starim belim kakor tudi rdečim vinom in sadnim sokom.

ZDRAVILIŠČE, SLATINA RADENCI, SLOVENIJA.

JURJEV in KRALJEV VRELEC zdravilna in namizna voda, posebno priljubljena za mešanje s kiselkastim vinom, sadjevcem in sadnim sokom. 917

Dražbeni oklic.

Dne 20. decembra 1919 ob 10. uri dopoldne se bo vršila vsled sklepa okrajne sodnije v Ljubljani A I 684/19/18 v pisarni podpisanega notarja kot sodnega komisarja v Ljubljani, Sodna ul. 11,

javna dražba

sledječih dragocenosti:
2 srebrni uri, srebrna verižica, zlata verižica, dijamanten prstan, zlat prstan s koralom, zlat gumb z briljantom, zlat gumb, garnitura: 6 srebrnih vilic — 5 srebrnih nožev — 6 srebrnih žlic za kavo, 2 zlata gumba, 2 zlata poročna prstana, dijamanten prstan, zlat prstan-karniol, zlata zapesnica, zlata verižica, damska „Remonteur“ ura.

Predmeti se zamorejo ogledati dne 20. decembra 1919 med 9. in 10. uro dopoldan v pisarni podpisanega notarja.

Dražbeni pogoji in izklicne cene posameznim predmetom se bodo naznanili ustno pred dražbo; najvišje ponudbe se morajo plačati takoj v roke sodnega komisarja.

Dr. Karl Schmidinger, notar kot sodni komisar.

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — **VIKTOR GLASER,** lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

Proda se :-:-:

skoraj nov kratek klavir, štelaža s kartonažnimi predali za vsakovrstno trgovino, prodajalna miza, železna držala in steklene deske za izložbo, zaboj za klavir, otroška bela postelja, truga za pranje, kletki za pičke otroški čevlji št. 23 in violina. Pojasnila daje tvrdka Jurásek Wolfova ul. 12, Ljubljana. 10377

Kupujeva na vagono

namizna jabolka

oranže itd. Prosiva nemških ponudb. **Schmidl u. Dietrich Bacslekotehgs, Bačka.** 10333

Prva jugoslovanska

tovarna čistilnega praha

nudi pomade bele — rdeče, prah v zavitkih, kakor tudi beli izvleček „SIDOLIN“ — tekočina v malih steklenicah — najboljše čistilo za vse kovine.

A. Radesich nastl., Rannik. Prah se razpošilja tudi v celih vagonih

Pri zdravilišču Rogaska Slatina se odda za zdraviliško dobo I. 1920, 1921, 1922 in 1923, to je za 4 leta:

- 1.) **Modno trgovino** za dame in gospode za letno najemino K 1200;
- 2.) **restavracijo v sanatoriju** za letno najemino K 4000 in K 7000 za uporabo inventarja. Opozni se, da se mora v tej restavraciji kuhati le po zdraviliških navodilih.

Navedene najeminske zneske je smatrati za najmanjše ponudke, vendar poverjeništvu za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke.

Glede morebitnega prevzema inventarja pri modni trgovini, v kolikor je last dosedanjega najemnika, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom.

Ponudbam, katere je vložiti najkasneje 31. decembra 1919 naravnost pri ravnateljstvu „Državnega zdravilišča Rogaska Slatina“, je poleg ponudbe najeminskega zneska priložiti sledeče dokaze:

1. o strokovni usposobljenosti,
2. o narodnosti,
3. o zadostni višini obratne glavnice.

Natančna dojasnila daje ravnateljstvo „Državnega zdravilišča Rogaska Slatina“. 10433

D R V A

mehka in trda dobavi in pripelje na dom. **V. Scagnetti,** parna žaga za državnim kolodvorom. 9921

Razglednice

božične in noveletne, umetne, ljubavne, no-krajsinske s slov. napisi v veliki izbiri.

Pisemski papir

v mapah tudi s slovenskimi napisi.

Karbon papir za pisalne stroje

Kopirne svinčnike ter raznovrstno drugo blago spadajoče v trgovino s papirjem, pripravljeno po zmernih cenah na debelo in drobno

L. PEVALEK

Ljubljana, Zidovska ul. 4.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu ustanovljena od mestne občine Zagreba leta 1884.

sprejema v elementarnem in življenjskem oddelku

vsakovrstna zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi.

Zahtevajte prospekte

katere pošilja in daje vsa potrebna pismena in ustmena pojasnila

Glavno zastopstvo za Slovenijo

Ljubljana, Stari trg šte. 11.

Sprejemamo sposobne posrednike in zastopnike, katerim se nudi prilika velikega zaslužka.

Naznanilo.

Obrat za rozanje drv **A. DRAME,** Rožna ulica 41/II. nad. (žab'ak 2). Vljudo naznanjam, da m je vsled nabave novih strojev mogoče točno in poceni postreči cenjenemu občinstvu. Naročila se sprejemajo: Rožna ulica 41/II. Priporoča se **A. DRAME.**

Amerikanski terpentini

glicerina, ricinovo olje, salmijakova sol, (nadomestek) (Erregorjeva sol) za električne zvonce se dobi v drogeriji „**SANITAS**“, Celje.

Bencin, bencol, terpentini,

čebelni vosek, parafin, cerasin se kupi v vsaki množini. Ponudbe na poštini predal 110, Ljubljana.

Strojarsko mehanička industrija Kiseljak i Feigl

Karlovac, Riječka cesta broj 21 imade na sladištu

10 vagona plinske cijevi i „Fittings“

crne i pocinčane u svim dimenzijama za promptnu odpremu.

Modni salon Rozi Fabčić Rimška c. 6

Na Dunaju posebno izbrani modni in velour klobuki v veliki izbiri. V zalogi so tudi lični klobuki od 50 K dalje, žalni klobuki ter športne in krznate tepice, kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine.

Rimška c. 6 **Rozi Fabčić** Modni salon

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska LUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1918 vlog K 80000.000.— rezervnega zaklada „ 2500.000.—

Sprejema vioge vsak delavnik. 159

Hranilnica je pupilarno varna. Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike. Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga. V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.

Delniška glavica: K 30,000,000. Rezerve: okrog K 10,000,000.—

SPREJEMA: Vloge na knjižice
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moralit. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Centrala: Trst.
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Ekspositura Krani.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
IZDAJA: Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
DAJE TRGOVSKE KREDITE pod najugodnejšimi pogoji.
DAJE PREDUJME: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.
PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: **JADRANSKA.** 7 **Telefon št. 257.**

Pozor !!

Veliko božično razprodajo

priredi elektrotvrdka „SVETLA“ v Ljubljani, Mestni trg 25.

Po zopetni otvoritvi rednega prometa dospe velika pošiljatev sortiranih električnih svetilk za sobe, spalnice, pisarne i t. d. v izredno okusni izvedbi; obenem žarnice vseh vrst, med drugimi tudi v obliki

okraskov božičnih drevesc

ter žarnice in baterije za žepne svetilke.

Jadransko hotelsko in kupališno dijon. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIA“ Opatija.	Sanatorij in veliko morskopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14.	Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejše z vsem komfortom urejeni, — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak; Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave Jadransko centralu Sušak-Reka, interurbna telefon šte. 9-9-9.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 20,000,000.— kron. Stritarjeva ulica šte. 2. Rezervi fond 8,000,000.— kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne KREDITE